

MESERIASUL AZ IPAROS

On. Biblioteca Pal. Cultural
ACR A D
Pal. Cultural

REIBENDE

MUNKAADOK LAPJA

Lelkes támogatásukról biztosították a magyar iparosság országos megszervezésének tervét Marosvásárhely iparos vezetői

Teljes siker koronázta Teleki Adám gróf marosvásárhelyi megbeszéléseit

A Magyar Népközség keretében megalakítandó országos iparos szervezet, melynek élén Teleki Adám gróf áll, előkészítő munkálatait megkezdte. Az első város, melyet felkeresett, Marosvásárhely volt, ahol ez alkalomra az összes iparágak, illetve társulatok elnökei összegyűltek, hogy az országos gazdasági szervezkedés kérdésében határozzanak. Az iparos vezetők közül Bustya Béla ipari, Incze László, Pálffy János pékipari, Gál Ferenc asztalos, Barabás György cipész, Szabó Károly csizmadia, Görög Albert, Kaly József kocsigyártó, Tóthfalussy Sándor, Bálinth Lázár, Teisz János szabó, Elekes Lajos, Bányai János mészáros mesterek jelentek meg. — Ezenkívül ott volt még Herczeg Ferenc, az Iparos Egyet ügyvezető elnöke, továbbá a nagyiparosok részéről dr. Lakatos Sándor és Brekner Vilmos. A kereskedőket Várady Árpád képviselte.

Teleki Adámot elsőnek Bustya Béla üdvözölte, majd felkérte, hogy ismertesse a Magyar Népközség feladatát és az ennek keretén belül felállítandó országos iparos szervezet célkitűzéseit.

Teleki Adám először is Marosvásárhelyi derék iparosságáról emlékezett meg, kik évszázadok óta mindig becsületesen teljesítették kötelességüket.

De ma már nem a várfalakról és bástyákról kell harcolni a napi megélhetésért, mint a régi céhek világában, hanem egységes szervezetben gazdasági, kulturális és szociális érdekeik kell védje az iparosság.

— Több éven át tartó utazásaim alatt bejártam Erdély összes ipari városait — mondotta többek között Teleki Adám — és azt állapítottam meg, hogy magyar iparostársadalmunk felkészületlenül áll.

Ez késztetett arra, hogy köztudomásulag városaink társadalmi gerincét képező iparosságot felkaroljam és sorsának irányítását kézbe véve,

az alkotmány által biztosított keretek közt, egy erős, egységes, országos szervezetbe tömörítem, természetesen az önök támogatásával és odaadó munkájával.

Teleki Adám ezenkívül még több ipari kérdésről adott felvilágosítást, mely után valamennyi ipari kiküldött részletesen feltárta sérelmeit, amiket különösen a munkakönyv kiadása körül, a magyar iparostanulóknak az iskolából való kizárása, illetve felmentése körül szenvednek.

Az általános vita befejezése után Marosvásárhely iparos kiküldöttei egységesen a magyar iparosság országos megszervezése mellett döntöttek és annak a legsürgősebb megvalósítását kérték Teleki Adámtól.

Végül Bustya Béla elnök mondott köszönetet, kiemelve azt, hogy most őszintén be kell vallani valóján gróf Teleki Adámnak.

— Az első hírt — mondotta Bustya Béla — hogy egy gróft állítottak az ipar élére, bizalmatlanul fogadtuk.

De, hogy most ez alkalommal megismertült alapos felkészültségét, az ipar terén való jártasságát és azt, hogy szívből-lelékből velünk érez, felfogásomat meg kell változtassam ezért a kellemes csalódásért és a legnagyobb odaadással támogatom és támogatjuk gróf urat felelősségteljes munkájában.

Marosvásárhely iparossága, mely eddigi szerveztségénél és tekintélyes létszámánál fogva vezető szerepet vitt közéletünkben, most ismét bizonyosságot tett és példát szolgáltatott arra, hogy az ország magyar iparosságának megszervezése kérdésében első helyen mondotta ki annak fontosságát és állásfoglalását a sürgős megvalósítás érdekében.

Teleki Adám szervező munkáját további folytatja és rövidesen Erdély összes ipari városait meg fogja látogatni.

A közvetett adók elleni fellebbezés reformja

A pénzügyi eljárás egységesítéséről szóló törvény jogot ad az egyenes adót fizetőnek arra, hogy a bíróságoknál kontestációval éljen abban az esetben, ha több egyenesadót követel tőle az adóhivatal, mint amennyit kivetettek. A foglaltatási jegyzőkönyv ellen beadott kontestáció tehát lehetővé teszi, hogy az adóbeszedés bírói felülvizsgálat tárgyává legyen. Ettől az eljárástól lényegesen különbözik a közvetett adók fizetésének rendszere, ahol ilyen kontestációnak nincsen helye. Ha tehát a közvetett adót (adásvételi illeték és általában a bélyeg törvényen alapuló illetékek) a kincstár magasabban vet ki, mint a mennyit az adóköteles jogosnak tart, ez utóbbira nézve nem marad más eljárás, mint az, hogy lefizeti a követelt illetéket és akkor elesik

a jogorvoslattól, vagy nem fizeti le, amikor is ellene kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel és kiteszi magát az esetleges bírságoknak is. A kihágási jegyzőkönyv ellen már fellebbezésnek van helye és így az ügy végül mégis a bíróság elé kerül. — de már mint kihágás.

Tehát a két eljárás között lényeges eltérés van, amely fennállott az egységesítési törvény előtt is, de a helyzetet a törvény nem oldotta meg. Az Argus azon véleménynek ad kifejezést, hogy az egyenes és közvetett adók beszedése körüli eljárást harmonizálni kell és módot kell adni arra, hogy az adózó a közvetett adó ellen kihágási jegyzőkönyv nélkül is jogorvoslattal élhessen.

O figură istorică

Moartea I. P. S. S. Patriarhului Dr. Miron Cristea, Președintele consiliului de miniștri, a făcut o dureroasă impresie asupra întragei țări.

Patriarhul Miron Cristea era de mult una din venerabile figuri istorice ale Românilor de pretutindeni.

Fecior de țărani vrednici din Ardeal, a luptat pentru ridicarea și propășirea celor obișduiți, a avut un rol covârșitor la înființarea Unirii, a luptat cu răvnă în slujba Bisericii, a stat întotdeauna în fruntea marilor acțiuni naționale.

Într-un ceas greu el a reușit o veche tradiție românească și s'a pus cu tot devotamentul, cu toată autoritatea și cu tot patriotismul său cald în serviciul Tronului și al Țării.

Până în ultima clipă a vieții nu și-a crușat ostenelile pătruns de menirea pe care însuși locul Său de supremă îndrumare spirituală i-l hărăzise.

Tara își pleacă cu îndurerare fruntea și-i aduce salutul ei mizuit.

Kihágási ügyekben nem a járásbíróság, hanem a törvényszék az illetékes fellebbezési fórum

Elvi jelentőségű, érdekes ügyben hozott döntést a temesvári ítélőtábla: A temesvári Agraria tejszövetkezet ellen az elmúlt évben kihágási jegyzőkönyvet vettek fel az árellenőrző hatóságok, mert a szövetkezet a hatóságilag megállapított 60 lei helyett 92 leies áron hozott vaját forgalomba. A jegyzőkönyv alapján a járásbíróság 8000 lei pénzbírsággal sújtotta a szövetkezetet és az ügy többszöri tárgyalás után most az ítélőtábla előkerült. A tábla megsemmisítette a járásbíróság ítéletét azzal az indokolással, hogy hasonló kihágási esetekben nem a járásbíróság, hanem a törvényszék illetékes elrendelte, hogy az ügy iratait tegyék át a törvényszékhez új tárgyalás megtartása végett.

Jogesetek a kisipar köréből

1. Egy ipari, vagy kereskedelmi vállalat, akkor róható meg adóval, ha tényleges működést fejt ki, mert csak így keletkezik megróható jövedelem.

(Bucurestii tábla V. Decisie fiscală 108/1937).

2. Ha megállapítást nyer, hogy az adózó szabályszerezőn vezette a könyveit, az adót megállapító bizottság köteles az adót a szabályszerezőnek elfogadott könyvek adatai alapján kivetni.

(Bucurestii tábla V. Dec. fisc. 16/1937).

3. Nem adózhatók meg azon külföldi cégek, amelyek a megrendeléseket az országból kapják és amelyek a számlákat egyenesen a román megrendelő címére küldik.

(Bucurestii tábla I. Dec. fisc. 68/1938).

4. Az osztályozás útján, tehát az egyenes adótörvény 30. szakasza szerint kivett adó 3 évre érvényes és az az évi adó megállapító bizottságok által meg nem változtatható, még akkor sem, ha az iparos, vagy kereskedő, anélkül, hogy megszűnt volna iparát, vagy kereskedelmét, amelyre nézve osztályozva lett, más helyiségbe teszi át műhelyét, vagy üzletét, ugyanazon városban, vagy községben.

(Bucurestii tábla VI. Dec. fisc. 45/1938).

5. Az összehasonlítás hasonló vállalatokkal és ugyanazon helyiségben (községben) levő vállalatokkal eszközölhető csak, különben az adót megállapító határozat megsemmisítendő.

(Bucurestii tábla III. Dec. fisc. 12/1937).

6. Nem eszközölhető a kivétel egyszerű mérlege alapján, hanem csak más adózóval való összehasonlítás alapján, amely összehasonlítás akkor érvényes, ha ugyanazon kategóriából és ugyanolyan jelentőségű vállalkozással (adózóval) történik az összehasonlítás és egyezsémint ezen összehasonlítás elemeit is feltüntetik.

(Bucurestii tábla V. Dec. fisc. 140/1937).

7. A fellebbezési bizottságnak indokolnia kell, hogy miért nem fogadja el összehasonlítás alapján az adózó által ajánlott adózót és meg kell jelölje, hogy mennyivel volt megróva az az adózó, a kivétel az összehasonlítás történt az adóalap megállapítása végett. Pontosan ki kell mutatni a tényleges forgalmi adót és a vállalat hasznának mértékét.

(Bucurestii tábla VI. Dec. fisc. 42/1938).

8. Törvénysértés címén megsemmisítendő azon adófellebbezési határozat, amely az elnök és a tagok személyét megjelöli, azonban nem tünteti fel, hogy milyen minőségben vettek részt a fellebbezési tárgyaláson.

(Bucurestii tábla II. Dec. fisc. 25/1937).

9. Ha 1936 április 1-től 1936 május 10-ig terjedő időközben a repülőbéllyeg nincs felrészelt, hanem befizetés nélkül róható le, akkor amlatt kihágási eljárás nem indítható, mert ez idő alatt a törvény 8. szakasza szerint így is történhetett a bélyeg leróvása.

(A kolozsvári táblázat 8. tagozatának 1352/1937 számú döntésében 187/1938 szám alatt hozott elvi határozata).

Közi Dr. Kels Sándor.

LOGIKUS.

As lakókban így szól a tanítónéni:

— Gyerekek, ki tud nekem háziállatot mondani? No, Kovács Ilus?

— Tehénke, lovacsa, kutya, libuska, —

— fűfa folyókony.

— Jól van, Ilus, de miért mondd valamennyit lecsúszva? A „ki”, „még” a „ha” képez teljesen jó költés. Nos Berta Sári?

Sári: földi és engedelmeseen felel:

— Maca, kecs, csir.

A magyar iparosság időszerű kérdései

Írta: PLUHAR GÁBOR, volt ipartelevéti titkár.

„As „Ellenőr”-ben olvassuk az alábbi figyelemreméltó cikket:

Nemcsak megnyugvással, de örömmel kell megállapítanunk, hogy a romániai magyar kisebbség készséggel sietett a Nemzeti Ujjászületés Frontjába magát bejelenteni, illetve felvetetni, mert tudatában van annak, hogy a jelenlegi életlehetőségeit, érdekeit nemcsak megvédeni, de biztosítani is csak ennek keretén belül tudja.

Miután a Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetősége is kinevezést nyert, biztosak vagyunk abban, hogy a vezetőséget tervük elkészítésénél és kis egy cél vezette, az ország lakosságának érdeke, megélhetési körülményeinek biztosítása. Hiszen évek, hosszú sora alatt megállapíthatjuk, hogy úgy a kereskedő, mint az iparos, egyaránt a legnagyobb munka megfizetése árán sem volt képes bár a mindennapi kenyerének a biztosítására, nem bírt, egy lépést sem előrehaladni, sőt ellenkezőleg, a lassan tartó legyengülés és végül a megsemmisülés következtetett minden egyes szakmában.

Rendkívüli feladat és felelősség hárul a vezetőségre, mert minden szakmát, külön és ezer vérző sebbe van, minden szakmát, külön kell megvizsgálnunk, külön kell gyógyulást találnunk azok számára.

A kisebbség meg kell találja a vezetőségben azt a megnyugvást, hogy sorsa érdemes és lelkiismeretes kezekben van levő, kell érezze lelkében azok személye iránt a bizalmat, hogy őszinte rokonszenvvel foglalkoznak a polgárság sorsával és megmentésével.

Tegyenek csak egy próbát, forduljanak akár egy kereskedőhöz, vagy kisiparoshoz, legyen az akár városi, akár vidéki: hallgassák ki türelmesen és részletesen panaszait, látni fogják, mennyi küzdelem és viaskodás árán küzdenek meg a súlyos kiterhekkel, az üzleti pangásnak és család fenntartásának gondjaival. Nem akarjuk ezzel azt mondani, vagy kérni, hogy rólunk mások gondoskodjanak és mi dolog nélkül akarunk élni családunkkal együtt. Nem, már csak azért sem, mert bármelyik szakmát tekintjük, az dologban, munkában született és nevelkedett, mi nem vagyunk henyéshez szokva, tessék megfigyelni: a kereskedő reggeltől estig tartó munkáját, a kisiparos és gazda tenyerét — ez mind testet, lelkét és munkát igazol, nem említve a barázdás homlokot, melyet a sok töprengés ekéje szánt homlokukra.

Csak legyen, aki meghallgassa panaszos szavunkat. Mi nem alamizsnát kérünk, hanem becsületes munkát, melynek nyomán fakad mindennapi ke-

nyere úrnak és parasztnak egyformán. De ha nem jön a várva várt menedék, hogy a mai életviszonyaink súlyosodó hajójából minket kimentessen, akkor nincs másra a vég, mert csak egy nagyobb hullám jöjjön és menthetetlenül elvesztünk.

A magyar kisebbség gazdasági helyzetéről má már állandó ismerető cikkek számolnak be, mindenki teljes tudatában van, hogy ennek megmentése érdekében mulasztatlanul tenni kell valamit, sőt tenni is komoly szándéka van, ezt már kijelentette minden beszédében a kisebbségi miniszter úr is.

Tehát a magyar kisebbség egyetemesen és öntudatosan kell a vezetőség köré tömörülni. Mi hajlandók vagyunk öket: bizalmunkkal erősíteni, viszont ezt merjük remélni, hogy fontos megbízatásuk tudatában, a legjobb lelkiismeretükkel keressék fel fájdalmainkat, mert az ő megbízásuk tág teret és módot ad arra, hogy jogos panaszaink meghallgatásra és követeléseink megfelelő kielégítésre találjanak.

Hiszünk, hogy Székelyudvarhely anyaváros magyar kisebbségi polgárainak sorsa iránt is részletes tájékozást fog keresni a vezetőség, melynek az erre hivatott egyének megfelelően kidolgozott memorandumot fognak átnyújtani azokról a módozatokról, ahogyan kereskedő, kisiparos, és gazdasági felelősök és megmenthető lenne.

Nagy vonalakban kérjük a kisebbségi, magyar nyelvterületen, hogy az igazság jussán mindenhol magyar tisztviselők is szolgáljanak a munkakamaráknál, akik értik a sok bajjal küzdő, derék magyar iparosainknak az édes anyanyelvét.

Reméljük, hogy ez új iparos szervezetben, amelynek élén az ideális lelke vezér: gróf Teleki Ádám és a mindig biztositreméltó iparos képviselő, Szabó Béni áll, tisztosan és gyorsan találunk módot a súlyos magyar iparosérdek felkarolására. Tehát sürgős teendő lenne:

1. Az iparoság országos megszervezése és egyenes jogvédelem.

2. Szaktanfolyamok beállítása a munkateltjesmény fokozására.

3. Ipari gépek, szerződések és hitelek nyújtása.

4. Állami munkamegrendelésekben arányos részesedés.

5. Munkakamaráknál a kisebbségi területen magyar vezetőtisztviselők arányos és szonali beosztása.

6. A magyar iparoság igazságos arányszáma mellett a magyar szonokok felvételének biztosítása és modern eszközök kiképzése.

7. A magyar ipari munka exportképességének fokozása. Import és export központi intézése.

A kolozsvári Bükkerdő és Udvari József

Egy derék iparos halála

Az idén éppen 30 éve, hogy az EKE a városkörnyéki Bükkerdőn turistaházat építtetett, minek folytán az Udvari József helybéli asztalosmester felügyelete alatt épült ezen közkedvelté vált turistaházaként a kirándulók egész seregét vonzotta a szabad természetbe.

Hiszen a turizmus modern fejlesztése a táj- és természet élvezését olyan turista kényelmekkel törekszik előmozdítani, amelyek egyfelől kényelmet és üdülést kínáló pihenőhelyet nyújtanak, másfelől pedig vihar esetén megvédnek az időjárás viszontagságaitól.

Ilyen a bükki turistaház is, ahová a tavasz beköszöntésével máholnap újra megindul a helyi turisták áradata, pedig az épület újjáépítésre szorult. Ennél a menedékháznál a szorgalmas Udvari házaspár és gyermekei egy emberöltőn át arra törekedtek, hogy a Bükki látogatói a fedél alatt jól találják magukat, kellő ellátásban részesüljenek és a járhatatlanok megfelelő útbaigazítást nyerjenek.

Udvari kezelte a frissen épült Bükki turistaházat a híressé vált könyvtárral igyekezett kielégíteni az igényeket, a házilányok pedig felszolgálták. Egy-az-az az Udvari-család közreműködése hoztájárult a Bükkerdő forgalmának az előmozdításához, amit Takács József házigondnok a vendéglátásban meg is örökölt. Eppen ezért az EKE vezetősége elismerésnek akart kifejezést adni 1938 őszén azon szép család ünnepélyen, amikor a Bükki a népszerű

Udvariék nagyobbik lányának törtörték az esküvőjét, amely ünnepélynek még az adott jelenléteget, hogy az örömszülők is ugyanakkor ülték az eskümenyegzőjüket. Az egyházi szertartást Vársárhelyi Boldizsár ref. esperes végezte, majd a sorok írója az EKE képviselőiben üdvözölte Udvariakat és átnyújtotta úgy a fiatalt, valamint az öreg házasságnak az ajándékokat. Emlékeztetés, megható jelenet volt, midőn a lakomához ül szepszámú násznép előtt megjelent egy egyszerű falusi román asszony az szon szóból, keresztien szavakkal áldást mondva mindkét lakó párra és az EKE turistaházára egyaránt, mire az illető is megvendégelésben részesült. Ez is azt mutatja, hogy az EKE a néppel nemzeti különbség nélkül, barátságos viszonyt tart fenn kezdetől fogva.

Ezt a visszemlékezést abból az alkalomból idéztük fel, hogy Udvari József a napokban befejezte szorgalmas életét, aki Kolozsvár iparos polgárságának hasznos és tevékeny tagja volt és akit a parktervezés terén Kolozsvár építkezéseinek kitűnő szakembernek ismerlek. Részint vállalatát, részint a öreg haladott kora miatt már több év óta beköltözött a városba, hiszen a harcúterén is teljesítette kötelezettségét, és három fiából szintén derék iparosokat nevelt, viszont az is érdeme, hogy a fiatal nőt megbecsülte. Hosszú éveken át a Bükki járt be a városba munkára, vasárnap pedig vendéglős volt a tipikus faluból, miért is az Udvari nevet még ma is emlegetik a Bükki a régi turisták, akik most biosonvára sajnálattal vesznek tudomást az Udvari József haláláról, aki lélekjelenlétével a forradalom alatt is megvédte a turistaházat.

Móra Gyula

Tájékoztató a légvédelmi kötelezettségekről

Az aktív és passzív légvédelmi törvény rendelkezései

A Hivatalos Lap 1939 március 6-i 55. számában jelent meg az aktív és passzív légvédelemről szóló törvény, amelynek általánosabb érdekű rendelkezéseit a következőkben ismertetjük:

A törvény a légügyi és tengerészeti minisztérium hatáskörébe utalja mindennemű, a légvédelemmel kapcsolatos tevékenység megszervezését, vezetését, ellenőrzését, annak kihangosítása mellett, hogy az aktív és passzív légvédelmi megszervezés kötelezettsége az ország egész területére kiterjed.

A légügyi veszély idején teendő intézkedések megismertetése céljából az összes iskolák, intézmények, állami és magánvállalatok, társaságok kötelesek a légügyi minisztérium utasítása szerint hentesíteni légvédelmi órákat tartani.

A törvény kihirdetésétől kezdve sem magán- és közszolgálatok semmiféle formában nem fejteth ki a légvédelem körébe eső tevékenységet (nem tarthat előadásokat, nem írhat cikkeket, röpiratokat, nem rendezhet kiállításokat, stb.) csak abban az esetben, ha a légvédelmi minisztérium által rendezendő tanfolyamot „jó” minősítéssel elvégezte.

Az ország minden ép lakosa köteles a légvédelmi szolgálatokban részt venni. Ezek sorában nemre való tekintet nélkül köteles évi két napi munkát teljesíteni minden 16—55 év közötti személy a légi veszedelem elhárítása szempontjából szükséges munkák elvégzése céljából. A végzendő munkálatokban mindenki foglalkozásához képest fog a végrehajtási utasításban megállapítandó módon részt venni.

Mindazok akik kívül esnek azokon, akiknek a fentebb írt légvédelmi tanfolyamokon részt kell venniük, kötelesek havonta két órát légvédelmi gyakorlatokon részt venni. Ezen kötelezettség 7—60 évig nemre való tekintet nélkül mindenkire kiterjed.

Ezenkívül a 16—55 évi korhatárig a hatóságok által megállapítandó légvédelmi szolgálatokban és osztagokban is részt kell venni. Ez a kötelezettség azokat terheli, akiknek a hadsereg kötelékében nincs más beosztásuk. Azoknak, akik a légvédelmi szolgálatban és osztagokban részt vesznek, tilos másokkal olyan dolgot közölni, amely ezen szolgálatuk következtében hozott tudomásukra.

A légvédelmi szolgálatok alól időleges vagy részleges felmentést fizikai alkalmatlanság, betegség, vagy vis major esetében az ezen körülményeket megállapító községi hatósági bizonyítván alapján lehet esetenként kapni.

Az összes vállalatok, cégek és a lakosság kötelesek a légvédelmi gyakorlatok során saját, hirdetmény, vagy rádió útján nyilvánosságra hozott intézkedéseket pontosan betartani.

Az összes ingatlanulajdonosok, ipari és kereskedelmi vállalatok tulajdonosai, társaságok, cégek, stb. kötelesek saját költségükön az ingatlanok, vagy helyiségek és személyzetük szempontjából szükséges légvédelmi intézkedéseket utasítás szerint megtenni. Az ingatlanulajdonosok kötelesek megengedni minden kártérítési jog nélkül mindazon munkálatok elvégzését, amelyek az általános légvédelem szempontjából szükségesek.

Minden új építkezéskor, vagy a meglévő épületek javításánál figyelemmel kell lenni a légvédelmi szempontból megteendő intézkedésekre is.

A törvény részletes intézkedéseket tartalmaz a 200 négyzetméternél nagyobb beépített területű és 15 méternél magasabb új épületekben készíthető légvédelmi menedékekről, a közfontosságú berendezések (rádió, telefon, távírda, raktárak, víz- és villanyvezetékek stb.) légvédelem elleni megvédéséről, a fontosabb útkereszteződéseknél és tereken építendő házakban létesítendő menedékhelyekről.

A törvény a légügyi minisztérium mellett építészeti rendészeti bizottságot létesít, amely hat hónapon belül minden városra nézve kidolgozza az ipari vállalatok alkalmazottainak védelmére szolgáló menedékek létesítését célzó munkálatok tervét. Az ezen bizottság által hozott határozatokat az érdekeltnek azonnal végrehajtania kell. Úgy, hogy a szükségesnek látszó menedékhelyek legkésőbb két éven belül teljesen elkészíttessenek.

Abban az esetben, ha az érdekelt vállalatok, intézmények, társaságok és ingatlanulajdonosok nem

végzik el pontosan az elrendelt munkálatokat, a légügyi minisztérium azokat az érdekeltek számlájára az illetékes városi előjáróság útján elvégeztetheti. Ebben az esetben a városi hatóság a munkálatok árának erejéig az érdekeltek jóvádelmeit letilthatja, ezenkívül még 20 százalékos szed be a légvédelmi alap javára.

A légvédelmi munkálatok vezetői azok elvégzéséért személyükben felelősek. Minden hatóságok által jóváhagyott tervtől való eltérés a fogház- és pénzbüntetésen kívül a hivatás gyakorlásától való időleges eltiltást is maga után vonhatja.

A törvény kihirdetésétől kezdve építési, vagy lényeges javítási és átalakítási engedély a helyi légvédelmi ügyosztály véleményezése után adható csak ki. A gázáramlás elleni egyéni védekezés a magánosok kötelezése.

Az összes ipari és kereskedelmi vállalatok, intézmények és társaságok, egyéni vagy bármilyen társaságok kötelesek magukat a szükséges légvédelmi technikai eszközökkel felszerelni. Kivételt csak azok a társaságok képeznek, amelyeknek alap és más saját tőkéje az 1937 december 31-i mérleg szerint az egymillió leit meg nem haladja, valamint azok az egyéni cégek, amelyeknek tőkéje ugyanebben az időpontban kétfélmillió leinél kevesebb volt.

Azok a vállalatok, amelyek egymástól távol esnek, önállóan kötelesek a légvédelmi berendezéseket felszerelni és ezeket karbantartni, a légügyi minisztérium utasítása szerint beszerezni.

Azok a vállalatok, amelyek egymáshoz közel vannak, légvédelmi központot képeznek a kötelesek az ezen központhoz szükséges berendezések beszerzéséhez hozzájárulni.

Az önálló légvédelmi berendezés felszerelésére kötelezett vállalatok a törvény által létesített bizottság által első fokú határozott erővel megállapított összeget kötelesek a Nemzeti Bank fiókjánál letétbe helyezni és pedig annak 20—20 százalékát 1939. 1940 és 1941 években, 15—15 százalékát 1942 és 1943-ban és 10 százalékát 1944-ben. Az 1939 évre eső összeget szeptember 1-ig kell letétbe helyezni, a következő éveket minden év június 1-ig külön számlára a vállalat nevére. Ez a számla a törvény rendelkezéseinek értelmében zárt számlának tekintendő s abból fizetéseket csak a légvédelmi berendezés céljára szükséges anyagra a légügyi minisztérium rendelkezéseire lehet eszközölni.

A légvédelmi központot képező vállalatok terhé-

re a légvédelmi központ költségeiből eső összeget szintén a légügyi minisztérium mellett létesítendő bizottság állapítja meg a vállalatnak 1937 december 31-i mérleg alapján megállapítandó tőke erősségéhez képest. Az így megállapított összeget a vállalat a Nemzeti Banknál kezelt kollektív légvédelmi alapra köteles befizetni.

A beszerzendő légvédelmi berendezések a vállalatoknak leltár mellett adatnak át. Az alépítményeket a vállalatok kötelesek az utasításoknak megfelelően elkészíteni, mert ellenkező esetben azokat az ő terhére a légügyi minisztérium készítteti el.

A fenti kötelezettségek terhelik az újonnan létesítendő vállalatokat is az első üzleti év végétől kezdve. A kötelezettségek csak akkor szűnnek meg, ha a vállalatok ellen kimondják a csődöt.

A légvédelmi berendezéseket másra átruházni nem lehet s a vállalat átruházása esetén a vevő köteles azokat is átvenni.

A légvédelmi alaphoz való hozzájárulásnak, illetve különálló vállalatoknál a zárt számlára eszközölt befizetésnek összegét megállapító jegyzőkönyvet az érdekeltekkel a repülőlap útján közlik. A jegyzőkönyv ellen 20 napon belül csupán az összeg felosztása tekintetében lehet fellebbezést benyújtani a légügyi minisztériumhoz. A fellebbezést a törvény által létesített fellebbezési bizottság tárgyalja le, amelynek határozata ellen 30 napon belül felülvizsgálati kérelmet lehet a repülőlaphoz beadni. A felülvizsgálati kérelmet a bucurestii tábla tárgyalja le.

A Nemzeti Bankhoz határidőben be nem fizetett összegeket a pénzügyi közegek hajtják be.

Minden olyan társaság, amelynek saját tőkéje az 1937 december 31-i mérleg szerint legalább 500.000 leit tett ki, vagy minden olyan egyéni cég, amelynek saját tőkéje ugyanakkor legalább 1 millió leit volt, köteles 1939 április 6-ig a repülőlaphoz (Casa Fondului National al Aviatiei, Bucuresti, Boulevardul Regele Alexandru I No. 14.) bejelenteni cégét, jogi formáját, székhelyét, tárgyát, vállalkozási módját (saját rezi, vagy bérbeadás) a használt gépi erőt, munkásainak és adminisztratív személyzetének számát, valamint az általa elfoglalt épületeket, mellékelvén ezek tervrajzát is. A bejelentéshez két példányban mellékelni kell az 1937 évre vonatkozó mérleget, nyereség- és veszteségszámlát és leltárt. Úgy a nyilatkozatot, mint a mellékleteket a cégjegyzésre jogosított személyeknek kell aláírniuk.

A nyilatkozat be nem adása, vagy nem megfelelő kitöltése kihágást képez. Úgy ebben a tekintetben, mint általában a törvény rendelkezéseinek áthágása esetén, kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel, amely ellen a pénzügyi eljárás egyszerűsítéséről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően lehet jogorvoslattal élni.

Végezetül a törvény részletesen megállapítja a kiszabandó büntügyi és pénzügyi természetű büntetéseket.

A nyílt áruszámlák bélyegilletékei

Az ugynevezett nyílt áruszámlák bélyegilletékei körül még mindig nem tisztázódtak a kérdések, annál kevésbé, mert a régóta várt magyarító rendelet még nem jelent meg. Ismeretes, hogy az 1939. évi január 16-án kelt 469.513 sz. pénzügyminiszteri rendelet a bélyegtörvény 14-ik szakaszának 5-ik paragrafusát olyanképpen értelmezi, hogy le kell róni a hitelszámla nyitásának 3 ezrelékes illetékét az olyan áruhittelek után is, amelyek 6 hónapnál később fizetendők vissza.

A rendelettel kapcsolatban az érdekelt kereskedelmi testületek memorandumot intéztek a pénzügyminiszterhez, amelyben több vitás kérdésre kértek felvilágosítást. A rendelet többek között úgy intézkedik, hogy a multa nézve bírság nélkül lehet kiegyenlíteni ezt az illetéket akkor, ha a hitelező lefizeti az utolsó 5 évi legmagasabb tartozási számla után a 3 ezrelékes illetéket.

VIDAM HELYCSERE.

Két hírsoros találkozik a tőzsde előtt. Az egyik megkérdi:

- Mondd csak, igaz, amit halottam?
- Mit halottál?
- Hogy az üzletet átadtad a könyvelőnek és most te vagy nála könyvelő.
- Igaz. Most térhetek is a fejem.

Mi történik azonban az olyan követelésekkel, amelyek az 5 év alatt dubiozókká váltak és ennek megfelelően azokat a kétes követelések számlájára vezették át, vagy pedig egészen leírták? Mi történik a konverzió alá eső követelésekkel, amelyeknek legnagyobb részét a hitelezők elengedték? Ezek után is „a legmagasabb” számlának megfelelő illetéket kell leróni?

A miniszteri rendelet egyáltalában nem foglalkozik a detaillizáltak követeléseivel. A gyakorlatban szinte kivétel nélkül látszik, hogy az ilyen fizetések 6 hónapon túl visszafizetett kisebb összegű követelése után is követelni lehessen a hitelnyitási illetéket.

Ezeket a kérdéseket veti fel a memorandum, amely még azt is kéri, hogy legalább is május 15-ig hosszabbítsák meg a terminust, ameddig a múlt év vonatkozó illetékek bírság nélkül befizethetők.

Mi még kiegészíthetjük a felmerült problémákat azzal is, hogy egyes pénzügyi közegek nemcsak a 3 ezrelékes hitelnyitási illeték lerovását, hanem az 1.4 százalékos proporcionális illeték lefizetését követelik és ennek hiánva miatt tömegesen vesznek fel a bírságolási jegyzőkönyveket. A várt miniszteri rendelet tehát nagyon is szükséges, mert ez a hitelnyitási illeték és a tőkemutatásra vonatkozó szakaszok új magyarítása a kereskedelmi forgalomban valószínűsített kárt okozhat.

Az aradi bőriparosok céhének közgyűlése

Az aradi bőriparosok céhe közgyűlést tartott, amelyen elsősorban a tartományi céhnek a tagsági díjakból adandó százaléka kérdése került szóba. A tartományi céh ugyanis azt kívánja, hogy az aradi tagozat a temesvári központ számára befolyó tagdíjak hatvan százalékát fizesse be. A közgyűlés úgy döntött, hogy a befizetendő százalékat attól teszi függővé, hogy a tartományi céh milyen terheket vállal magára és milyen szolgáltatásokat ad tagjainak. Az egybegyűlték aztán elhatározták, hogy eljárnak azok ellen a kereskedők ellen, akik bőripari munkát vállalnak és egyben tiltakoznak az ellen, hogy a bőripari munkákra hirdetett árlejtéseken kereskedők is részt vesznek. A bőriparosok hangsúlyozzák, hogy ezt a törvény sem engedi meg.

ARISZTID.

Arisztid belép az orvosi rendelőbe, de az orvos nincs benn. Ellenben az ablaknál meglát egy csontvázat, mire meglepődve így szól a csontvázhoz:

— Na azt se gondoltam volna, hogy a doktor úr levelezőve ilyen sovány.

Az üveg- és papírhulladékok és a nyersbőrök forgalmi adója

A Monitorul Oficial 1939. évi 48. számában a pénzügyminisztériumnak a következő tartalmú 537.231—1939. II. 23. szám alatt hozott határozata jelent meg: A kereskedők vagy szervezetek által forgalomba hozott üveg- és papírhulladékok és nyersbőrök (azok a nyersbőrök, melyek nem a vágóhidról vásároltak, vagyis amelyek után a forgalmi adó fizetve nem lett) forgalmi adója a vásárló gyárak által levonandó és az adókinestárnak befizetendő.

REGIMODI ÉTREND.

Falusi rabbi érkezett a városban lakó gazdag rokonhoz. Már három napja ott vendégszékelt, mikor a gazdag rokon megkérdezte, hogy tulajdonképpen minek köszönheti a szerencsét.

— Tudod, — szól a rabbi — a leányomat akartam férjhezadni és ahhoz kérek tőled hozzájárulást.

— Lányodat akarod férjhezadni? Hány éves a lányod?

— Tizenhét.

— Egy tizenhét éves lányt már férjhez akarsz adni? Nem lesz az egy kicsit túlkorán? Nálunk a lányok 24—26 éves korukban szoktak férjhez menni.

A rabbi elgondolkodott egy kicsit, aztán megkérdezte:

— Hány órákor szoktatok ebédelni?

— Két órákor.

— Ugy? Két órákor. És nem éheztek meg addig?

— Nem. Mert mi tízórazni is szoktunk.

— Na látod. Mi nem szoktunk tízórazni.

Fogyasztási helyiségek külön repülőbélyeget használnak

Nyugtákra, szállók, bottegák és más fogyasztási helyiségek jegyzékeire speciális repülőbélyeg alkalmazandó. Ezek 20/21 milliméter nagyságúak, két részből állanak, anélkül, hogy perforálva lennének. A jegyzék ugynevezett kotorrészen marad a bélyeg balfele az országcímerrel és a jegyzéken a királyképp. Egy, kettő és ötletes cimletekben adták ki, az egy leeresztő, a kettő és ötletes kék és ötletes piros színű. Így az ugynevezett „fondaviata” bélyeg, amely szíriával van ellátva és perforált, kizárólag csak számlákra alkalmazható.

PARLAMENTARIZMUS.

Tudni kell, hogy Angliában a legnagyobb közjogi állás az alsóház elnöke. És tudni kell, hogy az angol alsóházban nem a nevükön szólítják a képviselőket, hanem a kerületjük nevén. Ha az elnök valakit a nevén szólít, az sértés. Egyszer megtörtént, hogy az elnök így szólott:

— Ha a képviselő úr így viselkedik, kénytelen leszek a nevén szólítani.

A képviselő erre odavágta:

— Na és akkor mi lesz!

Az elnököt nagyon meglepte a kérdés, aztán szemérmesen az égneke emelve így válaszolt:

— Azt csak a jó Isten tudja.

A pék nem köteles olyan kenyeret sütni, amely a közönségnek nem kell

Még a régi nagyváradi városvezetőség idején történt, hogy az akkori ármegállapító bizottság gondoskodni akart arról, hogy az egészen szegény sorban levő emberek a maximált árnál is olcsóbban jussanak kenyérhez. Ezért megállapodtak a pékekkel, hogy próbaképpen egészen fekete kenyeret sütnék és azt a megállapított árnál olcsóbban árulnák.

Ez meg is történt, de a kísérlet nem sikerült, a fekete kenyeret nem vették és ottmaradt a péküzletek polcain.

Az ármegállapító bizottság kíváncsi lévén a próbasütés eredményére, rendőrségi közegek útján ellenőriztette, hogy hogy fogott az olcsó, fekete kenyér. A ellenőrző közegek megállapították, hogy a pékek nem adták el a kenye-

ret. Erről jegyzőkönyvet vettek fel, amelyben azon az alapon, hogy a pékek elvonták az olcsó kenyeret a fogyasztóközönség szegényebb rétegei elől, hogy azok drágább kenyeret kénytelenek venni, a pékeket feljelentették a járásbírósnál.

A járásbírósnak szigorú ítélete hozott a feljelentett pékmestereket fejenként 30—30 napi fogházra és 2—2 ezer lei pénzbüntetésre ítélte.

A pékek fellebbezték az ítélet ellen és a nagyváradi törvényszék törölte a büntetéseket. Ítéletében a törvényszék kimondotta, hogy senki sem kötelezhető olyan áru gyártására, amely a fogyasztóközönség igényeinek nem felel meg, ilyenformán a fekete kenyeret a pékek jogosan vonták ki a forgalomból.

Az elvi jelentőségű ítélet jogerős.

Teljes szigorral történik az adóhátralékok behajtása

Cucu kolozsvári pénzügyigazgató nyilatkozata

Az adóhátralékok behajtásáról szóló végrehajtási törvény egyik szakasza felhatalmazza a behajtási pénzügyi hatóságokat arra, hogy azok ellen a cégek és kereskedelmi vállalatok ellen, amelyek a pénzügyi év végéig nem fizetik ki adójukat, csőd elrendelését kérhessék.

A kolozsvári behajtási pénzügyigazgatóság eddig még nem élt ezzel a jogával, most azonban arról értesültünk, hogy

a pénzügyigazgatóság a kolozsvári törvényszéknél 50 cég ellen kért csődöt.

Hogy a hír valóságáról meggyőződünk, felkerestük hivatalában Cucu Ilie dr. pénzügyigazgatót, aki megerősítette információnkat.

OUCU PÉNZÜGYIGAZGATÓ NYILATKOZATA

— Kénytelen voltam élni ezzel a felhatalmazással, melyet a behajtási törvény előír — mondta kérdéseinkre —, mert a pénzügyi év rövidesen véget ér és még mindig sok olyan vállalat van, amelyek adófizetési kötelezettségeiknek nem tettek eleget. Ebben a hónapban a pénzügyminisztériumból érkező utasítások alapján mindent el fogunk követelni, hogy az adóhátralékokat behajtsuk. E hó 22. és 24-ike között teljes erővel fog megindulni a hátralékos adók behajtása. Kolozsváron 120 végrehajtót összpontosítottunk, akik felkeresnek minden hátralékos adófizetőt és a kapott utasítás értelmében, ha nem tudnak inkasszálni, a lefoglalt ingóságokat beszállítjuk az adóhivatal raktáraiba.

NINCS TÖBB ADÓHALADÉK

— Legutóbb érkezett az adóbehajtásokkal kapcsolatban — folytatta felvilágosításait Cucu pénzügyigazgató — a pénzügyminiszternek egy újabb utasítás, amely rendkívül szigorú intézkedéseket léptetett életbe. Közli ebben a pénzügyminisztérium pénzügyi osztálya, hogy

a behajtási közegeknek semmilyen haladékokat sem szabad respektálni, még azt sem, amelyet eddig a pénzügyminisztérium frásban adott ki, arról korábban a perceptorok haladékait.

Minden nap telefonon kell jelenteni a behajtás eredményeit a pénzügyminisztériumnak. A pénzügyminisztérium a pénzügyi év végén külön bizottságot küld ki minden városba, hogy a pénz-

Emelik a puhafa-árakat

A román puhafakartell már korábban beadvánnyal fordult a kartellbizottsághoz, amelyben a fűrészelt áruk árainak felemeléséhez való hozzájárulását kérte. A kartellbizottság engedélyezte az áremelést, azzal a feltétellel, hogy az új árak ne haladják túl az erdőkinestár eladási árainak színvonalát. A kartellbizottság határozatának indokolási kimondja, hogy szükség van az ország erdőállományának fokozottabb védelmére és így a kitermelendő mennyiség is csökkenni fog.

ügyigazgatók, adófőnökök és adóbehajtási közegek munkáját felülvizsgálják és ha arról győződnek meg, hogy a kapott utasításokat nem tartják be, személyileg teszik őket felelőssé. Ezek szerint, tehát

senki se madhat még 21 óráig terjedő haladékot sem.

Utasította a pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokat arra is, hogy a nagyobb cégeknél, kereskedelmi és ipari vállalatoknál a behajtási pénzügyigazgató a helyszínen személyesen győződjék meg arról, hogy az év végén mindenkinek fizesse be hátralékos adóját.

Megkérdeztük a pénzügyigazgatót, hogy az adófizetőknek, melyek azok a kategóriák, akik legnagyobb adóval vannak hátralékban. A választ, amit kaptunk, érthető.

KIK TARTOZNAK A LEGTÖBB ADÓVAL?

— Sorrendben a cipészek, borbélyok, szabók, asztalosok, fiákeresek, fuvarosok, szobafestők, zöldségárusok és piaci árusok azok, akik a legnagyobb adóval vannak hátralékban. Ezután következnek a szabadfoglalkozásúak közül az ügyvédek és az orvosok. A pénzügyi közegek utasítása kaptak, hogy ezeknél a kategóriáknál is a legszigorúbban hajtsák be a hátralékos adókat, természetesen ezzel párhuzamosan fokozni fogjuk az ügyvédek és orvosok adóinak behajtását is.

E hó végéig elkészítjük a rossz adófizetők névsorát és azt az adóhivataloknál és a pénzügyigazgatóságoknál ki fogjuk függeszteni.

Az ügyvédek ellen életbe fogjuk léptetni az alkotmány IV. szakaszának azt a rendelkezését, amely az adóhátralékos ügyvédek eltiltja a bíróságok előtt való képviselőtől.

— Utasítást kaptunk arra nézve is, hogy vizsgáljuk felül azokat az adótételeket is, amelyeknél az adófizető fizetési képzetlennek volt eddig feltüntetve. Ez a munka már megkezdődött és meggyőződünk arról, hogy igen sok olyan adófizető van fizetési képzetlennek feltüntetve, akik tekintélyes vagyonnal rendelkeznek.

Több esetben a fizetési képzetlennek nyilvánított adófizetőktől is sikerült az adóhátralékokat behajtani.

Minthogy a legszigorúbb behajtások fognak következni, figyelmeztetem a közönséget — fejezte be nyilatkozatát Cucu pénzügyigazgató —, hogy az adófizetési kötelezettségeknek mindenki tegyen eleget, mert haladékokat senki sem kaphat. Aki ilyen haladékot ad, azt a pénzügyminiszter utasítása értelmében, fel kell nyomban függeszteni.

Amint a fenti nyilatkozatból kitűnik, a pénzügyi év végén teljes erővel fog működni az adóprás. Természetesen ezek a szigorú intézkedések csak azokra vonatkoznak, akik az állam iránti kötelezettségüknek a legnagyobb erőfeszítéssel bár, de eleget tudnak tenni. Még vagyunk azonban győződve arról, hogy a kis egzisztenciák, akikről a pénzügyigazgató megemlékezett, csak azért vannak adóval hátralékban, mert igazán nem tudnak fizetni.

Kisiparosok vizsgálja

Irta: dr. Rösler Viktor

Esztse sem vettük és ez a kérdés is megszületett, amellyel ezentul szintén foglalkoznunk kell, hiszen jórésben ennek megoldásától függ, hogy mennyiben tud a magyarság elhelyezkedni az ipari pályákon.

Ugy történt, hogy 1936. április 30-án törvény jelent meg, amely a kisiparosok — mesterek és segédek — szakmai felkészültségét szabályozza. A megkövetelt szakmai tudás elsajátításának ellenőrzésére bevezeti a törvény a kisiparosok képesítő vizsgáinak rendszerét.

Akik a törvény életbejuttatásának időpontjában már önálló iparosok voltak, azoknak képesítő vizsga nélkül is kiadták a mesterkönyvet. A szerzett jogokat tehát ebben a vonatkozásban elismerték. Akik azonban a törvény közzététele óta akarnak mesterkönyvet szerezni, hogy ennek alapján valamely kisipari szakmában önállósíthassák magukat és iparigazolványt válthassanak, azoknak már három évi segédi gyakorlatot kell felmutatniuk és sikeresen le kell tenniük a képesítő vizsgát.

Kivételt képeznek azonban a képesítő vizsga kötelezettsége alól azok az iparossegédek, akik a három osztályos tanonciskolát elvégezték és a záróvizsgát sikeresen letették. A törvény szerint tehát a képesítő vizsga csak azokra a segédekre kötelező, akik vagy egyáltalában nem jártak tanonciskolába, vagy pedig nem fejezték azt be sikeresen.

Ma az átlagos tanoncszerződés idő három esztendő. A törvény legfeljebb négy évet enged meg, amennyiben a tanonc elátásáról a munkaadó gondoskodik. A szülők azonban inkább maguk vállalják a gyermek ellátását, semhogy négy évig kelljen inasoskodnia.

A háromosztályos tanonciskola elvégzésére tehát mindössze három évi idő áll a tanonc rendelkezésére. A magyar inasgyerekek igen jelentékeny hányada azonban az első évben megbukik, részben amiatt, mert még nem tudja fel fogni a tanulás sorsdöntő fontosságát, részben pedig a nyelvi nehézségek következtében, hiszen a tanítás az állam hivatalos nyelvén történik.

Ha az inas csak egyszer is elbukik, már nincs lehetősége arra, hogy a tanonciskolát eredményre elvégezhesse és a záróvizsgát letelhesse. Ezek az inasok, akikre már mindenben kiterjed az 1936. évi törvény hatálya, már feltétlenül képesítő vizsgára kell jelentkezzenek ahhoz, hogy egyszer önálló kenyérkeresők lehessenek.

Ezek a képesítő vizsgák a munkakamaránál működő vizsgáztató bizottságok előtt zajlanak le, minden évben kétszer, márciusban és októberben. A háromtagú bizottság elnöke rendszerint egy mérnök, egyik tagja a munkaadók, másik a munkások képviselője.

A vizsga tananyaga jelenleg még nincsen hivatalosan megállapítva. A gyakorlati vizsgát valamelyik, erre kijelölt kisiparos műhelyben teszi le a vizsgára jelentkező, míg a hármass bizottság előtt a szóbeli kérdésekre kell válaszolnia. Ezek a kérdések az anyagismeretre, az árak kiszámítására stb. vonatkoznak. Semmiféle törvényes intézkedés nem írja elő, hogy a vizsga milyen nyelven történjék. A kérdéseket természetesen románul teszik fel, amennyiben azonban a vizsgázó az államnyelvet nem ismeri, a vizsgáztató bizottság tagjai a vizsgázó anyanyelvén is feltehetik a kérdéseket — ha ezt a nyelvet történetesen ismerik.

A munkaügyi minisztérium azonban meg akarja állapítani ezeknek a képesítő vizsgáknak a hivatalos tananyagát és erre nézve egy egész nyomtatott kötet terjedelmű tervezetet már hónapokkal ezelőtt el is készítette. Ez a tanterv negyvenkét vizsgaanyagot tüntet fel, annak az alapján, hogy a kisipart is negyvenkét szakmára osztották. Hivatalos tanterv mindmáig nem lépett életbe, mivel a kormány a szakmai felosztáson egyszerűsítő összevonásokat akar végrehajtani és erre nézve kérdőíveket is küldött a kisipari szervezetekhez. Amennyiben azonban a végleges szakmai felosztás megtörténik — ami valószínűleg csak hetek kérdése — életbe fog lépni a képesítő vizsgák hivatalos tananyaga is.

A munkaügyi minisztérium hivatalos terve-

zete máris betekintést nyújt abba, hogy milyen felkészültséggel kell rendelkeznie a vizsgára jelentkező iparossegédnek. A tananyag gyakorlati és elméleti részre oszlik, az utóbbihoz az általános ismeretek és az illető szakmához tartozó kérdések tartoznak. Az általános ismeretek közé sorozza a tanterv a matematikát: alapszámítások, tizedes és egyszerű törtek, átalakításuk, kamatszámítás, a geometriát: a testek felület- és köbtartalomkiszámítása, a könyvelést: a kereskedelmi könyvek felfektetése és vezetése, a számlák megújítása és lezárása, mérleg- és leltárkészítés, a kereskedelmi okmányok ismeretét, váltó, csekk, hitellel és leszámítás, stb.

Törvény által előírt másolóköny nem állhat külön lapokból

A II. Carol kereskedelmi törvény a kötelező kereskedelmi lajstromokról és könyvekről rendelkezve, 41-ik szakaszában a következőket mondja:

„A másoló könyv a keltezés sorrendjében tartalmazza a kereskedő által küldött levelek és okmányok másolatát.”

Mint hogy ez a szakasz bizonyos közelebbi magyarázatokra szorul, a gyáriparosok szövetsége az igazságügyminiszterhez fordult felvilágosításért és azt kérdezte, hogy vajjon:

— Törvényben előírt másolókönyvnek tekintendő-e a vékony lapokból álló és bekötött sorszámozott lapokkal ellátott könyv, melybe nyomással másolják bele a kézzel írt másoló szálgaggal írott szöveget, avagy: Törvényben előírt másolókönyvnek tekintendő-e az, melyet különálló lapokból állítanak össze, dátum szerinti sorrend-

Nagy kérdés, hogy vajjon a vizsgáztató bizottság tagjai tudnak-e majd a vizsgázó nyelvén? És ha tudnak, ismerik-e oly alaposan azt a nyelvet, hogy ilyen nehéz szakmai kérdéseket feladjanak és a kapott választ megérthessék?

Igy történik majd meg azután, hogy a képesítő vizsgára jelentkező kisiparosnak egyben nyelvvizsgát is kell tennie.

Ez a kérdés a magyar kisiparos társadalom utánpótlása szempontjából döntő fontosságú, a melyet nem szabad gondjaink és törekvéseink napirendjéről levonnunk.

A szülőkkel pedig, akik gyermekeiket ipari pályára adják, meg kell értetnünk, hogy a gyermek jövője a tanonciskola sikeres elvégzésétől függ. Tegyen meg a szülő mindent, hogy ezt a gyermek fel is fogja és kövesse. Mert még mindig könnyebb a tanonciskolát elvégezni, mint évekkel később újból tanuláshoz fogni és ismeretlen összetételű vizsgáztató bizottságok előtt próbára állani.

ben, melyet azonban később kötnek egy kötetbe. Ez esetben a másolat közvetlenül a gépben készült másodpéldány útján keletkezik, vagy esetleg kézzel írott írásról is készíthető másolópapírral, vagy más módon, de különálló lapokból álló csak később kerül bekötésre.

Az igazságügyminisztérium a gyáriparosok érdeklődésére azt válaszolta, hogy

a minisztérium véleménye szerint a törvény olyan másolókönyvet ír elő, mely már előzőleg lapszámozva, átfűzve és kötve van és ebbe másolják bele a leveleket és írásokat, még pedig időrendben.

A minisztérium még hozzáteszi ehhez a felvilágosításhoz, hogy különálló lapokból összeállított és később kötött, lapszámozott, fűzött könyv nem nyújtja azt a hitelességet, melyet a törvény megkövetel.

A kézművi berendezések költségeihez az ingatlantulajdonosok kötelesek hozzájárulni

A községi üzemek megszervezéséről szóló törvény alapján a belügyminisztérium szabályzatot készített, amely szerint a közművi berendezések (világhálózat, gáz- és vízvezeték, csatornázás) elkészítéséhez kötelesek hozzájárulni az ingatlantulajdonosok. A hozzájárulási kvóta 20—30—45—75 százalék.

zalek, aszerint, hogy az illető ucca frontjából mennyit foglal el az ingatlantulajdonos ingatlana. Minél kisebb a ház frontja, annál nagyobb a hozzájárulási arány. Kötelező a hozzájárulás, ha az ingatlantulajdonosok a közművi berendezések felszerelését kéri.

Miképpen történik a munkaalap illetékének elengedése vagy leszállítása

A munkaügyi minisztérium az UGIR vezetőségének a következő átiratot küldte meg:

A Hivatalos Lap 1938. október 19-iki számában törvény jelent meg, amely szerint a munkaügyi minisztérium egyes vállalatok részére elengedheti, vagy leszállíthatja azt a 1 százalékos taxát, amelynek befizetése a munkaalap javára kötelező. Ehhez a kedvezményhez azonban az szükséges, hogy a vállalatok olyan intézményeket létesítsenek, vagy tartassanak működésben, amelyek a munkások kiképzésének előmozdítását, vagy tökéletesítését lehetővé teszik. Ilyen intézmény szakmai tanfolyamok inasok számára, a tájékoztató hivatal, a szakmai kiképzés tökéletesítő tanfolyam munkások számára és inasotthonok.

A törvény a minisztérium hatáskörébe utalja azt a jogot, hogy az évi taxát elengedje, vagy

MILYEN AZ ÜZLET?

Az üzletek hogy állnak? — kérdezi az egyik szülési árus a máiktól.

— Cseresznye! — legyint a kérdező.

— Mi az, hogy cseresznye? Nem értem!

— Hát cseresznye kérem, mert nem meg y!

méréselje az olyan vállalatok számára, amelyek megfelelnek a zelőírásoknak. Mégis a miniszter szükségesnek látja, hogy részletesebben és pontosabban határozza meg a feltételeket, amelyek mellett a vállalatok a kedvezményt igénybe vehetik. Erre vonatkozik a mostani miniszteri átirat.

Az a vállalat, amely a taxa aló mentességet, vagy a taxa aló való felmentését kéri, köteles a munkaügyi inspektorátushoz memorandumot benyújtani, amelyben fel kell tüntetni azokat az intézményeket, amelyeket létesített, vagy működésben tart és ki kell mutatni azoknak a költségeknek összegét is, amelyeket évenként az intézmények fenntartására fordít. A munkaügyi inspektorátus a memorandum vétele után megtartja azt a vizsgálatot, amelyet a törvény előír. Az inspektorátus kiküldötte a helyszínen nyomozza ki és őrzi ellen a memorandumban feltüntetett jóléti, nevelési és szaktanfolyamok működését és csak azokat fogadja el, amelyek megfelelnek a törvényes feltételeknek. Más intézményeket, amelyek az alkalmazottak javára szolgálnak ugyan, azonban nincsenek a törvényben felsorolva, nem vehetnek figyelembe. A rendelet részletes utasítást ad a vizsgálat megkezdésére és azzal kapcsolatos teendőkre vonatkozólag.

A téglakartell megalakulása után a tégláárak emelkedtek

Az erdélyi és bánáti téglagyárak még nem csatlakoztak a kartellhez

Az anyagi időjárás aktuálisát tette az idei építkezési szezon előkészítő munkálatait és így előreláthatólag ebben az évben az építkezési tevékenység korábban megkezdődik, mint más években. A kedvező időjárásán kívül a korai építkezések megkezdését indokolja az a körülmény is, hogy a nagyobb városokban folyó állami építkezések befejezése rövid határidőhöz van kötve és így a vállalkozóknak ki kell használniuk a lehetőségeket.

A gazdasági válságot követő években, sőt a gazdasági válság éveiben is a bankokból kivont tőke, amint ismeretes, ingatlanokban helyezkedett el. Ezzel magyarázható, hogy az 1934-35 években sokkal élénkebb volt az építkezési tevékenység, mint az 1937. és 1938. években. A Konjunkturakutató Intézet legújabb jelentése szerint, 1938-ban Bucuresztben csak 900 millió lejt tett ki az építkezésekbe investált tőke az 1935 évi 1 milliárd 700 millió lejjel szemben. Az építkezések ilyenarányú csökkenése elsősorban abban leli magyarázatát, hogy az előző években túlságosan épültek bérházak és a kiadatlan ingatlanok száma állandóan növekedett, ami az új épületek rentabilitását nagymértékben csökkentette.

Az 1939. évben a helyzet azonban előreláthatólag megváltozik, mert a magánépítkezések iránt a vállalkozók már is nagyobb érdeklődés mutatkozik, mint a múlt év ugyanilyen időszakában és így

a nyugodtabb belpolitikai és külpolitikai helyzetben fokozott építkezési tevékenység megindulása várható.

Ha a várható magánépítkezési tevékenység felméréséhez hozzászámítjuk még a már folyó és tervbevetett nagyarányú középítkezéseket, úgy az 1939. év kedvezőnek ígérkezik az építkezések szempontjából.

Szakkörök szerint a magánépítkezési kedvet egyelőre nem befolyásolja az a körülmény, hogy az építkezési költségek az 1939. évben előreláthatólag növekedni fognak. Ez a költségnövekedés kétirányú lesz. Egyrészt az új légvédelmi törvény előírásai, másrészt pedig az emelkedő építőanyagárak, elsősorban téglák és faárak fogják növelni az építkezések költségeit.

A belső faárak emelkedését a CAPS árainak növekedése már engedélyezte a Legfőbb Kartellbizottság. A tégláárakat pedig a most megalakult téglakartell, amelyben ugyan egyelőre csak az okirályi téglagyárak vesznek részt, 1,5 leire emelte, loco gyár. A téglagyárak Bucuresztben megalakult kartelljéhez, amelynek felállítását a Legfőbb Kartellbizottság már engedélyezte, amelyek közül az alábbi 82 téglagyári vállalat csatlakozott:

Ferdinand Kosca & Co. S. A.; Ing. St. Mihăescu; „Dudesti” S. A. R.; S. A. S. pt. Materiale de

constr.; T. Eremia; D. Bragadiru; C. Grigoriu; Popovici Mezin Succesorii; „Reconstructia” S. A. R. de Constructie folt F. Schmidts; Fratii Nătescu; Dudesti-Pantelimon; Gheorghe Ionescu; „Principale Nicolae” Ing. Fintescu; Nae Stănculescu Com. Giulesti-Sârbi; Dinu V. Stănculescu; Tănase Nicolau; „Cetaea”; „Căminul”; „Plumbuita” M. Sîngalia; Teodor Dumitrescu; Bolinteanu Ing. Moşgoros; Ioan Nătescu; Moise Măracine; „Dracici”; Nicu Dumitrescu I. Păvan; „Izbănda”; Constantin Popescu Jilava; Mihalache Dumitrescu; Ilie Călinescu; I. C. A. R. Băneasa; Bazilescu.

Ezek között a vállalatok között nem szerepelnek az erdélyi és bánáti téglagyárak, amelyekkel azonban tárgyalások folynak. Ha az erdélyi és bánáti téglagyárak is csatlakoznak a kartellhez, úgy itt is áremelkedésre lehet számítani. Jelenleg Erdélyben és a Bánáton 1,35 lei loco gyár a téglák ára. A kartellben lépett téglagyárak eladásait az Oficiul de Vanzare al Fabricilor de Căramizi közponi eladási iroda útján eszközölik. A bucaresti kartell iroda március 1-én már meg is kezdte működését.

Az ország egyes nagyobb városokban az utóbbi években a telekárak lényegesen emelkedtek. Ez az emelkedés az 1938. évben megállt, az 1939. évben azonban ismét szilárduló tendencia mutatkozik. Ennek egyik oka az, hogy az új közigazgatási törvény értelmében parcellázások csak azután eszközölhetők, miután a parcellázató az összes közművi be rendezéseket (uccakövezés, csatornázás, vízellátás, villanyvilágítás) elkészítette. Minthogy pedig a nagymértékben növeli a parcellázató kiadásait, természetesen a telkek is megdrágulnak. Az áremelkedés azonban egyelőre nem nagyobbarányú, mert telekben megfelelő kínálat mutatkozik.

A temesvári iparkamara 400 céget jelentett fel a cégváltozások kesedelmes bejelentése miatt

A nyolc éve érvényben lévő kereskedelmi és iparkamarai törvény többek között arról intézkedik, hogy a cégváltozásokat, úgy mint az igazgatósági tagok és egyéb hivatalos tulajdonjogi tények körüli változásokat harminc napon belül be kell jelenteni a kereskedelmi kamarának. A gyakorlatban azonban ez a bejelentési határidő illuzóriusá vált, mert a kereskedelmi kamara teljes joggal csak a törvényszék kereskedelmi szekciójának jóváhagyó döntése alapján vette tudomásul a cégváltozásokat.

A gyakorlatban tehát úgy alakult a helyzet, hogy az illető vállalat bejelentette a cégváltozást a kereskedelmi kamaránál, egyben pedig a törvényszékhez is benyújtotta jóváhagyás iránti kérelmet. A törvényszék rendszerint csak két-három hónap elteltével intézte el nagymértékű elfoglaltsága miatt ezeket az ügyeket és csak akkor kerülhetett sor a kereskedelmi kamaránál való tényleges bejelentésre. Nyolc éven át ez volt a rendszer és a kereskedelmi kamara sohasem élt ama jogával, hogy harminc napon belül követelje a törvényszék által jóváhagyott cégváltozások bejelentését, mert ez a lassú bírósági eljárás miatt lehetetlen volt.

Nyolc éven át tehát semmiféle problémát nem jelentett a cégváltozások bejelentésének átárlása, míg most a temesvári kereskedelmi és iparkamara váratlanul arra az álláspontra helyezkedett, hogy ragaszkodik a törvény betűjéhez és meztoriat alkalmaz mindama cégekkel szemben, amelyek nem tartják be a harminc napos határidőt. Az utóbbi hetekben a temesvári kereskedelmi és iparkamara nem kevesebb, mint 400 temesvári cégről állapította meg, hogy elmulasztották a harminc napos határidőt és ezért valamennyiük ellen feljelentést tett a törvényszéken, kérve a cégek megbüntetését. A törvény hasonló esetekre 50.000 leiig terjedő bírságot ír elő és így a kamara tömeges feljelentései nagy riadalmat keltettek a kereskedőtársadalomban.

A törvényszék kereskedelmi tagozata a múlt héten kezdte meg eme sorozatos feljelentések tárgyalását és már eddig is számos céget 10-20.000 leies bírsággal sújtott a kesedelmes bejelentés miatt. Hiába hivatkoztak arra az érdekeltek, hogy önhibájukon kívül, éppen a lassú bírósági eljárás miatt nem tudtak eleget tenni a törvény előírásainak, a törvényszék ezt az érvelést egyetlen esetben sem fogadta el, hanem súlyos bírsággal büntette meg a cégeket. A cégek minden esetben fellebbezést jelentettek be a törvényszéki ítélet ellen és a táblánál fognak jogorvoslást keresni.

Elengedik a kisiparosoknak a bírságot, ha nem vezettek könyvet

A brasseói Kereskedelmi és Iparkamara február 21-én kelt 1027 számú kommunikációjában a következőket közli: Miután megállapítást nyert, hogy egyes iparosoknál amiatt vettek fel kihágási jegyzőkönyvet, mert az 1938. évben üzleti eseményeiket nem könyvelték el, habár szabályszerűen lekönyvelték a könyvekkel rendelkeztek, azonkívül lefizették a mentességi taxát, a Kereskedelmi Kamara beadványt intézett a Nemzeti Repülőpénztárhoz, hogy ezeket a kihágási jegyzőkönyveket helyezze hatályon kívül. A beadvány indokolása rámutat arra, hogy az üzleti

események elkönyvelése csak az 1938. év második felében vált kötelezővé és ilyenformán a kisiparosok, akik általában nem tudnak könyveket vezetni, nem voltak abban a helyzetben, hogy könyvvezetést az év folyamán kezdjék meg. Minden remény megvan arra, hogy a brasseói kamara előterjesztését a Repülőpénztár elfogadja és általános rendelkezéssel hatályon kívül helyezi az olyan kihágási jegyzőkönyveket, amelyeket azért vettek fel, mert a kisiparosok az elmúlt év folyamán nem kezdték meg a könyvelést.

Hogyan történik a fővárosban az élelmiszerek ellenőrzése?

Március 16-tól kezdve a fővárosban az élelmiszerek ellenőrzésére nézve új rend lépett életbe. Közöljük az ellenőrzés szabályait főként azért, mert valószínű, hogy a főváros néldáját más városok is követni fogják, továbbá azért is, mert a főváros részére vidékről szállítottak így tájékozódást nyerjenek arról, hogy milyen alakításokat kell szem előtt tartaniuk fővárosi üzletfeleiknek, melyekről esetleg már nekik kell gondoskodniuk. Az új rend a következő:

Március 16-tól kezdve a főváros egész területén mindazon nagy- és kiskereskedőknek, kik élelmiszerek — zöldség, gyümölcs, élő vagy vágott szárnyas, tojás, hal, húrfélék, zsír, stb. — forgalombahozatalával foglalkoznak, a következőkhöz kell igazodniuk:

A nagykereskedők kötelesek elárusító helyeken készen tartani azon számlákat és igazoló okmányokat, amelyekből kétségtelenül megállapítható az áru beszerzési ára.

A beszerzési áron felül nagykereskedők legfeljebb tíz százalékos hasznot számíthatnak.

LOGIKUS FELELET.

Hatanórán megkérdi a hitoktató Mórckától: Mórckák, meg tudná-e mondani, miért eszik a zsidók a partában aranyborjút?

Mórckák habozás nélkül válaszol:

— Mert egy tehénre nem volt elég aranyuk.

A nagykereskedők kötelesek vevőiknek közvetlenül az eladás után számlát adni, melyből kitűnik az eladási ár.

A kiskereskedők

a beszerzési áron felül legfeljebb harminc százalékos hasznot számíthatnak a romlandó árukánál, mi ghász százalékos a többi áruánál.

Kötelesek minden árujuk fölé ármegjelölést alkalmazni. Az ármegjelölés minden egyes áruá alkalmazott cédulán tüntetendő fel, sőt amennyiben ugyanazon áruból különféle minőségűek voltak, úgy minden minőségre külön szükséges ármegjelölést alkalmazni. Semmiesetre sem szabad azonban az ármegjelölésnek krétával történnie.

Ugy a nagykereskedőkre, mint a kiskereskedőkre vonatkozik az a szabály, hogy a beszerzési áron túl engedett haszonszázalékok akkor sem lehetnek magasabbak a fent megjelöltekénél, ha az áru több kézen ment keresztül, mielőtt a fogyasztóhoz került.

Ugy a nagy-, mint a kiskereskedők kötelesek a vásárlónak, vagy az ellenőrző közegeknek számláikat, vagy más igazoló irataikat felmutatni, melyekből az áru beszerzési ára megállapítható.

Azok, akik a fenti szabályokat nem tartják be, az üzérkedési törvény rendelkezései szerint büntetendők.

A viszonteladóknak eladott kenyérről számlát kötelesek kiállítani a pékek

Az Állami Alap Pénztárának vezetősége rendeletet adott ki, amely szerint a pékek a viszonteladóknak eladott kenyérről rendes számlát kötelesek kiállítani. A rendelet azonnal életbe lépett.

Mit kell tudni a törvénykezési bélyegekről

1939. január 20-án lépett életbe az önként adandó díjaknak törvénykezési bélyeggel való helyettesítéséről szóló törvény. Ezen törvénykezési bélyeg alá esnek a törvénykezési eljárásban felmerülő mindazon okmányok és jogügyletek, melyek a bélyegtörvény értelmében bélyeg- és illetékkötelesek, valamint az igazságügyminisztériumhoz közvetlenül intézett kérvények és panaszok és pedig: a) a falusi békebíróságoknál a törvénykezési bélyeg 1 leu; b) a vegyes békebíróságoknál és városi bíróságoknál, valamint a munkabíróságoknál 2 leu; c) a törvényszékek-nél, bírósági jellegű bizottságoknál és tanácsok-nál, speciális bíróságoknál, telekkönyvi hatóságoknál a törvénykezési bélyeg 4 leu és ugyancsak 4 leu jár az igazságügyminisztériumhoz intézett kérvényekre és panaszokra; d) a táblánál és közigazgatási bíróságoknál a bélyeg 6 leu; e)

a semmitőszék-nél a bélyeg 10 leu és ugyancsak 10 leu alá esnek az okmányhitelesítés iránti kérvények, 100 ezer leu értékig bezárólag; f) a semmitőszékhez tartozó felülvizsgálati kérések bélyege 50 leu; ugyancsak 50 leu bélyeg alá esnek a 200.000 leu értékig bezárólag terjedő váltóóvások (ezen értéken felül minden 100 ezer leu érték után még 30-30 leu); hasonlóképpen az okmányhitelesítés iránti kérvények 100.001-500 ezer leu közötti érték esetén 50 leu törvénykezési bélyeg alá esnek (ezen felül pedig 100.000 leu-nként külön 30 leu jár); g) a gyári és kereskedelmi társaságok alakulása, a petróleumjogok érvényesítése, a névváltoztatások, honosítások, üzleti könyvek láttamozása és a magaviseleti bizonyítványok kiadására irányuló kérvények 100 leu törvénykezési bélyeg alá esnek.

A szalmári vendéglősök és a zenészkérdés

Annakidején megírtuk, hogy a szalmári vendéglősöket nagyszámú zeneszerzői illetéknek óvadékként való lefizetésére kötelezték. Azok a vendéglősök, akik nem fizetik ki a 2000 leitől hateret lejjig terjedő óvadékot, nem tarthatnak zenekart.

Ezzel kapcsolatban a vendéglősök értekezletet tartottak és elhatározták, hogy abban az esetben, ha tényleg meg kell fizetniük ezt az illetéket, elbocsátják zenészeiket.

Készbulort akar Magyarország Romániából exportálni

Május végén, a román-magyar kereskedelmi egyezmény lejár és addig új megállapodás kötendő meg. Ebben a petróleumkivétel lényegesen csökken, mivel az újabb felfedezett dunántúli magyar petróleumforrások beváltották a hozzájuk fűzött reményeket és most már lényeges mennyiséget produkálnak. Ezzel szemben Magyarország szükséglete nőtt építőanyagokban és ezzel az árával akarják ki-

egyensúlyozni a két ország kereskedelmi mérlegét. Szó van ezenkívül arról is, hogy Magyarország készbulort fog importálni Romániából. Így a magyar gazdasági élet struktúráváltozásának megfelelően fog változni az egyezmény, amely szem előtt tartja az eddigi elvet, hogy 40 százalékkal szabadforgalmi devizával fizessen Magyarország.

Négy milliárd leit fektettek részvénytársaságokba a múlt évben

A most közzétett kimutatás szerint 1938-ban újonnan alakult és részben már működött részvénytársaságokba közel négy milliárd leu fektettek be. Az új vállalatokba fektetett tőke 891 millió leu, míg tőkeemelés révén a régi vállalatokba több, mint három milliárd leu fektettek. A statisztikák szerint 1929. vagyis a leu stabilizálása óta ez volt egy év leforgása alatt a legnagyobb romániai tőkebefektetés. Az 1937-es évben ugyan a tőkebefektetés nagyobb volt, de ebben benne volt három olyan hitelintézet létesítése, amely állami tőkével alakult és ezért magánbefektetésnek nem tekinthető. Ezekbe az intézetekbe az állam egymilliárd 600 millió leu fektetett. Az 1938-ban új vállalatokba befektetett 891 millió leuból 669 millió leu került ipari vállalatokba és ebből az összegből 410 millió leu fémipari vállalatokba. Közvetlenül a fémipar után a textilipar következik, amelybe 18 újonnan alakult vállalat 130 millió leu fektetett. Kereskedelmi vállalatokba 199 millió leu fektettek, az újonnan alakult kereskedelmi vállalatok száma pedig 101.

Kiállítás-vonat. A párisi Saint Lazare állomásról franciaországi körútra indult egy különleges szerelvény, amelynek „Eszakafrikai kiállítás-vonat” nevet adták. Ezt a mozgó kiállítást „épületet” körbeveszik Franciaországban, hogy megismerjék a franciákkal a francia gyarmatok kincseit, érdekes népi szokásait. A pályaudvar lesz a kiállítási terület és belépőjegyekkel lehet majd megtekinteni a kiállítás-vonat látnivalóit.

Produktív — improduktív

Századok óta folyik a tudományos vita, hogy a gazdasági életben milyen tevékenység tekintendő produktívnak és milyen tevékenység minősül improduktívnak. A fiziológia iskolája csak a földművelést tekintette produktív-nak és csak ez gyarapítja a nemzet tényleges jövedelmét. Az ipari munka produktívását azután a klasszikus közgazdaságtan bizonyította be, kimutatva, hogy a munka nemcsak átalakítja az anyagokat, hanem azokhoz újabb értékeket kapcsol. A tőkebefektetések produktívítása is elméletileg teljesen tisztázott. Sőt a legmodernebb közgazdasági iskolák minden társadalmilag szükséges munka produktívását vitatják, hogy a tanítók és tanárok éppen úgy „produktív” munkát végeznek, mint ahogy a tisztviselői réteg, a melyik a kellő társadalmi szervezet életműködését biztosítja. Ugyanígy levezethetjük a lelkek pihenését szolgáló művészi munkák produktívását, vagy egyéb, a tulajdonképpeni jószágtermelésről távolálló, esetleg csupán szolgáltatásokat végző dolgozó csoportok (levélhordók, ügyvédek, orvosok, stb.) produktív mivoltát is. Gyaloglati szempontból viszont roppant fontos, hogy a társadalom számára szükséges egyes munkanemek helyes arányát biztosítsuk, mert különben felesleges módok, tehát improduktív munkát végzünk, amelyek nemcsak hogy önmagukban haszontalanok, hanem esetleg más, életbevágóan fontos gazdasági tevékenységtől munkát vonnak el és ezzel az improduktivitást csak még súlyosabbá teszik. Általában közgazdasági szempontból viszonylag improduktív-nak kell tekinteni azt a befektetést is, amellyel csupán kevesebb értéket tudunk teremteni, mint a mennyit ugyanolyan erő és tőke befektetésével más termelési ágban biztosítani tudunk volna.

Convocare

Căminul Industriilor din Arad ține pe ziua de 9 Aprilie 1939, orele 10. a. m. în sala Casei Culturale a Industriilor

adunarea gen. ordinară

la care cu onoare invităm membrii.

Intrucât membrii nu se vor prezenta la adunarea în numărul suficient cerut de statute, adunarea generală se va ține în ziua de

16 Aprilie 1939,

la aceeași oră, în același loc și cu ordinea de zi identică, când se vor aduce hotărâri valabile fără considerare la numărul celor prezenți.

Ordinea de zi:

- 1./ Constituirea biroului;
- 2./ Raportul direcțiunii;
- 3./ Prezentarea bilanțului și contului de gestiune;
- 4./ Raportul cenzorilor și acordarea descărcării;
- 5./ Prezentarea bugetului;
- 6./ Alegeri: Complectarea direcțiunii, a comitetului și re alegerea comisiei de cenzori;
- 7./ Propuneri.

Arad, la 19. Martie, 1939.

Președinția.

Meghívó

Az Aradi Iparos Otthon 1939. évi április hó 9-én, d. e. 10 órakor tartja meg

rendes évi közgyűlését

az Iparos Kulturház nagytermében, amelyre tisztelettel meghívjuk tagjainkat.

Amennyiben a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, úgy a közgyűlés 1939. április 16-án

tartatik meg ugyanazon órában, ugyanazon helyen és azonos napirenddel, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül határoz.

Napirend:

- 1./ Elnöki megnyitó;
- 2./ Az igazgatóság jelentése;
- 3./ Vagyommérleg és eredményszámja bemutatása;
- 4./ Ellenőrk jelentése és a felmentvény megadása iránti határozat;
- 5./ Költségvetés jóváhagyása;
- 6./ Választások: az igazgatóság és választmány kiegészítése, valamint az ellenőrző bizottság megválasztása;
- 7./ Indítványok.

Arad, 1939. március 19.

Elnökség.

Szerkesztői üzenetek

Régi előfizető Szatmár. Az a kérdése, hogy levonhatja-e az adót az alkalmazottjaitól? Ez nem joga, hanem kötelezettsége és a levont adót vissza kell tartani befizetés végett. Ha ön fizeti az adót, akkor az eljárásra irányadó a 163.233/1938 számú pénzügyi rendelet.

Iparosnak, aki kereskedő is, Kolozsvár: Kell-e számlát adni a magánfeleknek eladás esetén? Kérdésére a válasz, hogy akkor, ha az eladott árú értéke 5.000 leu meghaladja, kell adni. Most különben a szigorú pénzügytörvények szerint csak számla alapján van helye bizonyításnak adó és taxa foglalkozásnál és csak az igazolja a jogot. Kérésére a számlát köteles kiadni.

Kezdőnek, Brassó. Mikor köteles adóvallomást adni, ha most kezdte meg iparát? Az ipara megkezdésétől számított 10 nap alatt. A vallomás megszerkesztését, ha nem érti a szöveg jelentőségét, ügyvédje által végeztessze el.

Szövetkezetnek: Igaz-e, hogy a szövetkezetek naplója és keltárja bélyegmentesek? A vonatkozó pénzügyi rendelet 448.257/1939 szám alatt található. Eszerint az 1938 június 23. keletű törvény módosította a törvény szövegét, tehát a törvény 44. szakaszának utolsó bekezdése maradt érvényes. Így most már nem egynegyed része jár a bélyegeknél és taxáknak, hanem teljesen bélyegmentesek ezen okiratok.

Szériapáros, Marosvásárhely. Az üzemből hánynál jár forgalmi adó alá esik-e? A forgalomba helyezett jág és áruszállós forgalmi adó alá esik. Az a jág, amelyet a sűrű hűtésre használt saját üzemből, forgalmi adó mentes. Ugyanaz a rendelkezés érvényes a szódavíz üzemekre is. Dr. K. S.

Két év alatt csak 440 lelt jövedelmezett a szalmári munkakamarának az Iparos Otthon

A hét elején a nagyváradi munkakamarától bizottság szállt ki Szatmárra és felülvizsgálta az Iparos Otthon elvett ingatlanának kezelését. A könyvek átnézése után megállapították, hogy az ingatlan 1937. május elsejétől 1939. március 1-ig mindössze 440 lelt jövedelmezett. Ezzel szemben a kiadások összege 125.000 lei volt, tehát a tiszta haszon 440 lei. Az ingatlan értéke hatmillió lei. Ez a nagy befektetés a munkakamara kezében holt tőke, mivel annak kezelésénél, illetve gyümölcsösztetésénél a hivatal akadályokkal találkozott. Így például csökkenteni kellett a vendéglő bérletének összegét, mivel a vendéglő teljesen elnéptelenedett.

A hatóságok és állami vállalatok fuvardíjmeghitelezéseit megszüntette a CFR vezetősége

A CFR vezetősége rendeletet adott ki, a mely szerint megszüntették a hatóságok, közintézmények és állami vállalatok számára a fuvardíjmeghitelezéseket, a pénzügyminiszterrel történt megegyezésnek megfelelően. A rendelet szerint március 1-től kezdődően a CFR pénztárai csak az olyan árúk fuvardíját hitelezik meg, a melyeknek meghitelezésére vonatkozóan a pénzügyminiszter előzetesen engedélyt adott. A rendelet március elsején életbe lépett.

ROSSZ KILATAS.

Döcög és Pöcög megállnak a muzeumban egy római gladiátor szobra előtt, amelynek hiányzanak a lábai és a karja és azonfelül a fején levő sisak össze-vissza van verve. A szobor talapzatán az áll: A GYŐZŐ!

— Na — mondja Döcög, — ha így néz ki a győző, hogy nézhet ki a legyőzött?

Mikor érvényes a nemzeti munka védelméről szóló törvény értelmében kirótt bírság

A román munka védelméről szóló törvény alkalmazásával kapcsolatban igen fontos, elvi jelentőségű döntés hangzott el a napokban a Semmitőrségen. Egy szövetségár 20 ezer lei pénzbírsággal sújtott a miniszter a törvény alapján. A vállalat a bírság-jegyzőkönyvet közigazgatási perrel támadta meg és azzal érvelt, hogy a törvény értelmében minden ilyen megbírságolás előtt köteles a minisztérium kikérni annak a különleges bizottságnak előzetes véleményét, amelyet erre a feladatra szerveztek meg. Ez a bizottság csak teljes ülésben, mind az öt tagjának jelenlétében hozhat érvényes határozatot. Már pedig az adott esetben a bizottság véleményezésére vonatkozó jegyzőkönyvet csak három tag írta alá. A vállalat érvelését mind a tábla, mind a Semmitőrsék elfogadta, kimondva, hogy a bizottság teljes tanácsülésének előzetes hozzájárulása minden bírságkirovás, vagy egyéb szankció alkalmazásának előfeltételét képezi.

KITÜNŐ BETEGSÉG.

Mandula elmegy az orvoshoz, mert állandóan fáj a gyomra.

Az orvos alaposan megvizsgálja, aztán így szól: — Uram, ezzel a betegséggel száz évig is élhet.

Mandula gondolkodik egy darabig, aztán azt mondja.

— Szóval akkor nem tanácsos meggyógyulni...

Ellentétek a szegkartell tagjai között

Nagyipari körökben érdeklődéssel figyelik azoknak az ellentéteknek a kibontakozását, amelyek a szegkartell tagjai között felmerültek. Ennek a kartellnek egyik tagja most a bíróság előtt próbálja érvényesíteni érdekeit és keresetében a következőket adja elő: tíz évvel ezelőtt az ország vasszeg-gyárai kartellbe tömörültek, közöttük Erdély két legnagyobb számabeli vállalata is. A kartell Bucurestiben központi eladási irodát tartott fenn, amelynek kötelessége volt egyben a termelési arány megállapítása az egyes gyárak között. Az elégedetlen gyár most arra hivatkozik, hogy a termelési kvóta felosztása nem történt helyesen, öt ezzel 1.736.000 lei károsodás érte, mely összeg erejéig perbe fogta a kartell összes többi tagjait.

Nem sikerült a nagyszalontai ipartestület székházának első árverése

A nagyszalontai volt ipartestület vagyona felszámolására kirendelt bizottság a nagyváradi törvényszéktől kérte az ipartestület székházára az árverés elrendelését. Az ipartestület ugyanis másfélmillió lelel tartozik Nagyszalontai városának és a város ennek a követelésének beszámításával szeretné megvenni az épületet, hogy abban a rendőrséget és a gazdasági iskola egy részét elhelyezze.

A törvényszék ki is tűzte az árverést, az első határnapon azonban csak a város jelentkezett, egy árverező jelentkezése esetén pedig nem lehet az árverést megtartani. A felszámoló bizottság most új határnap kitűzését kéri erre az ár-

vrésre, egy alacsonyabb kikiáltási ár megállapítását, mert a székház ügyét feltétlenül likvidálni akarják.

Nagyszalonta iparossága egyébként ebben az ügyben igényperrel lépett fel a nagyváradi törvényszék előtt és kéri a székház bűtorainak az árverés alól való mentesítését. Az iparosság ugyanis bizonyítani tudja, hogy ezek a bűtorok nem voltak soha az ipartestület tulajdonai, azokat ők adták kölcsön használatra és azok tulajdonjogáról soha le nem mondtak.

A törvényszék egelőre felfüggesztette az ingóságokra vonatkozó árverést, az igénypont érdemi tárgyalására pedig határnapot tűzött ki.

Valószínűleg öt százalékos adóemelés lesz, ami öt-hét százalékos emelésnek felel meg

Az új költségvetés előkészítése a befejezéshez közeledik, a költségvetési törvényjavaslatot egyik jövőbeli minisztertanácsos tárgyaljuk le véglegesen és még a hó végéig kihirdetik a Hivatalos Lapban. Buenos Aires hírek szerint az állami költségvetés végösszege valamivel meg fogja haladni az 1938-39. évi költségvetés összegét. A többiét felvételére a pénzügyminiszter sem adóknememeléseket, sem pedig új adók bevezetését nem tervezi, azonban intenzívebben akarják kímélni az adóalanyai szoruló jövedelmeket, vagyis egyes adófizető kategóriák alán-

jaik akarják emelni. Mindezek ellenére — megbízható helyről nyert értesülések szerint — a pénzügyminiszter haílandó egyes iparos és kereskedői adófizető kategóriák 1938. évi adójának elővezetésére azzal, hogy az 1938. évi adóalapot öt százalékkal emeljék fel és ennek megfelelően öt-hét százalékkal emelkednének az adók is, viszont a folyó évben — ezeknél az adófizető kategóriáknál — nem lenne adókievítés. Az erre vonatkozó rendeletet a költségvetési törvény kihirdetését követő napokon adja ki a pénzügyminiszter.

Nemcsak a nagyipar és kereskedelem, hanem a többi foglalkozási ágak szakmai szervezeteit is megszervezik

A nemzetgazdasági minisztérium már hosszabb ideje foglalkozik a nagyiparosok és a kereskedők szakmai szervezetének kérdésével. Annakidején megemlékeztünk róla, hogy a kisiparosok, magántisztviselők és munkások céheihez hasonlóan akarják megvalósítani az említett szervezeteket is. Ujabb jelentések szerint a tárgyalások során az a nézet alakult ki, hogy nemcsak az említett két csoport megszervezésére vonatkozóan dolgoznak ki törvénytervezetet, hanem egységesen, az új alkotmány pontjainak tekintetbevételével valószínűleg meg az összes foglalkozási ágak szakmai szervezeteit. A nemzetgazdasági minisztériumban megalakult bizottság előadja, I. Joldea Radulescu, törvénytervezetet készített, amely az összes foglalkozási ágak megszervezéséről intézkedik. A tervezetnek az a cél-

ja, hogy a szakmai szervezkedésnél teljesen egyetemes alapot biztosítson az összes foglalkozási ágak számára. A törvénytervezet az egyes foglalkozási ágakat az alkotmány szellemében csoportosítja. A szervezés párhuzamos formában történik, ami azt jelenti, hogy egyik csoport sincs a másiknak alárendelve. Figyelembe veszik az ország új közigazgatási, tartományok szerinti beosztását. A tervezetet az országos közéleti összhang szellemébe hatja át, ami a testületi rendszer alapját képezi. A bucurestii jelentés szerint az új törvénytervezet a szakmai szervezetek számára az alkotmány 27-ik szakasza értelmében a többségi román elemek vezetésére bízott. A tervezetet előírás végett a közeljövőben Bucurestii nemzetgazdasági miniszter elé terjesztik, majd pedig a tervezet tárgyalásába bevonják a többi minisztériumok képviselőit is.

A postacsomagok szállítási díjszabása a négy távolsági zónában

Lapunk más helyén foglalkoztunk a csomagszállítás új rendjével. Lapzártakor érkezett részletes kimutatás a tarifáról, amit itt közlünk. Az első zóna egytől száz kilométerig terjed, a második zóna száz egytől kétszáz kilométerig, a harmadik zóna kétszáz egytől háromszáz ven kilométerig, a negyedik pedig háromszázötven kilométeren felül levő távolságra vonatkozik.

Az első zónában

egy kilógram súlyú csomag után levő 16 lei fizetendő és 15 kilógramig minden további kiló után három leittel emelkedik a tarifa. Tizenöt kilógramtól husz kilógram súlyú minden kiló után ké lei az emelkedés. Husz kilógramtól száz kilógramig minden minden megkezdett öt kiló után nyolc lei a tarifa emelkedése. Az első zónában a legmagasabb összeg száz kilógram után 196 lei a csomagszállítási díjszabás.

A második távolsági zónában

az első kilógram után 18 lei fizetendő és tizenöt kilógram súlyú minden kiló további négy lei emelkedést jelent. Husz kilógram az emelkedés kilónként három lei, husz kilógram súlytól felfelé pedig minden további megkezdett öt kiló után tizenkét lei a

tarifa drágulása. A második zónában a legdrágább díj száz kilónál 282 lei.

A harmadik távolsági zónában

egy kilógram után 20 lei fizetendő és ez tizenöt kilógramig minden kiló után hat leittel emelkedik. Tizenöt kilótól husz kilóig az emelkedés kilónként öt lei és husz kilógramtól százig a drágulás minden megkezdett öt kiló után husz lei. A legdrágább díj 450 lei.

A negyedik zónában

egy kilógram után 22 lei fizetendő és tizenöt kiló súlyig az emelkedés kilónként hét lei. Husz kilóig kilónként hat lei, azonfelül pedig minden megkezdett öt kiló után 25 lei az emelkedés. A legdrágább díj százkiló után 550 lei.

PECH.

Egy kereskedőnek sok baja, veszekedése volt egyik gyárossal. Egy napon valaki hírlí hozza neki, hogy a gyáros felesége hármas ikreket szült.

— Nagyszerű — dörzsöli a kezét — most legalább megtudja, mi az, ha az ember olyan áru, kap, amit nem rendelt.

— Be kell fizetni a kereskedők és iparosok segélyalapjára a járulékokat. A kereskedők és iparosok segélyvesztésének megalakítási munkálatait egy hivatal végzi, amely figyelmezteti a kereskedőket és iparosokat, hogy a járulék — amely az adóalan 1 százalékát teszi ki — 1939. januártól esedékes március 30-ig az illetékes adóhivataloknál befizetendő, különben végrehajtás alá esik. Megjegyzendő, hogy ezen úgynevezett „Asistentă” járulékokat az egyes adóhivatalok még januárban elbírták az adóleveken és így az adófizetésnél az már felszámított. A fenti figyelmeztetés főleg azokra vonatkozik, akik még a múlt adóévegében vagy januárban rendezték egyenesadójukat.

BELÁTÓ ÜZLETTEL.

Pinty és Ponty, egy vidéki rőfőskereskedés céglakodnosa, feljönnek a fővárosba bevásárolni. Egy textilgyárvárosban kiválasztanak néhány tucat zsebkendőt, a nagykereskedő ötszáz lelt kér tucatjért, de Pinty csak háromt akar adni. A kereskedő nem enged és Pinty örült alkudozásba kezd. Végre egy jó órai alkudozás után létrejön az üzlet. Pinty és Ponty távoznak.

Kint az utcán azt mondja Ponty:

— Én nem értelek téged! Te éppen olyan jól tudod, mint én, hogy ezeket a zsebkendőket soha az életben nem fogjuk megfizetni. Miért alkudtál akkor olyan nagyon?

— Azért, — feleli Pinty, — mert van bennem belátás és nem akarom, hogy ez a szegény kereskedő olyan sokat veszítsen rajtunk.

A fa'usi kereskedők áruval való ellátása

A közelmúltban rendelkezés jelent meg arról, hogy magánvállalatok milyen feltételek mellett folytathatnak olyan szállítást, amely egyébként a posta monopóliumát képezi. Ezek közé tartoznak tudvalevőleg a levelek és bizonyos súlymennyiségig a csomagok is.

Az említett rendelkezés végrehajtását most fokozatosan ellenőrzik és az új rendszer bizonyos nehézségeket idézett elő egyes aradmegyei falvak áruval való ellátásában. Az aradi kereskedelmi és iparkamarához ebben az ügyben panasz érkezett, amely a következőket közli:

Eddig a pécskai fűszerkiskereskedők áruval való ellátásánál az volt a rendszer, hogy egy pécskai fuvaros hetenként kétszer bejött Aradra, bejárt a fűszernagykereskedő cégeket és megvásárolta azokat a cikkeket, amelyekre megbízatást kapott a pécskai kereskedőtől, majd pedig az árut kocsián kivitte Pécskára. Legutóbb, amikor a bevásárlás után Pécskára akart visszamenni, a városi vámnál megállították a posta ellenőrző szerveit, átkutatták kocsiját és a csomagok egy jelentős részét elkobozták. Amikor később a postafőnöknél jelenkezett, ez közölte vele, hogy ilyen szállítást csak külön engedély alapján és megfelelő illeték befizetése ellenében lehet lebonyolítani. A romlandó cikkeket tartalmazó csomagokat visszaadták neki, a többiekét azonban nem.

A kereskedelmi kamaránál panaszt tevő kereskedők elmondották, hogy számukra szinte a lehetetlenséggel határos rendelőik számára olyan nagy csomagokat készíteni, amelyek már nem esnek postai monopólium alá. A helyzet ugyanis az, hogy körmezet például nem lehet mazsolával egy csomagba benni és ezért külön csomagokat kell készíteni. Abban az esetben, ha nem engedélyezik a régi rendszer szerint való fuvarozást, szinte lehetetlenné válik sok közleg áruval való ellátása. Ha a fuvaros arra kényezül, hogy engedélyt váltson és külön illetéket fizessen, ez az árú megdrágításához vezet. Addig is azonban, amíg az engedélyről gondoskodnak, rendezni kell azt, hogy a szállítmányokat ne kobozzák el és azok rendeltetési helyükre juthassanak.

A kamara a kérdést jelenleg tanulmányozza és a közeli napokban jár közben az ügy kedvező megoldása érdekében.

SKÓT VICC.

A skót egy londoni étteremben ebédel és nagyon ízlik neki a leves. Már alig van a tányér felülé és valami kis nedvesség, ő még rendületlenül kanalazza. A tulaj ezt meglátja, odamegy hozzá és megkérdi:

— Uram, ne hozzak egy itatópapírost?

Kisiparosnak joga van záróra után is műhelyében tartózkodni

Az utóbbi időben gyakran megtörténik, hogy a vidéki csendőrségek jegyzőkönyvet vesznek fel azok ellen a kisiparosok ellen, akiket záróra után műhelyeikben találtak. Emiatt több panasz érkezett a nagyváradi munkakamarához. A munkakamaránál kijelentették, hogy ha a kisiparos este nyolc óra után nem szolgál ki vevőt és al-

kalmazottait nem tartja benn, benntartózkodhat a műhelyében, anélkül, hogy ezért zárórakihágás miatt felelősségre vonható lenne. Ez a törvény intézkedése és ha kisiparos, aki ellen ilyen jegyzőkönyvet vettek fel, megfellebbezi azt a bírósághoz, kétséget kizáróan felmentik a bíróság alól.

Négy lei munkakamarai illeték kitizetését csak 25 lei költséggel lehet rendezni

Az adótörvény értelmében a havi ezer leien aluli keresettel bíró munkás mentesül a 4 százalékos kereseti adó leróvásának kötelezettsége alól. Az illeték azonban köteles kifizetni a félszázalékos munkakamarai illetéket.

Sepsiszentgyörgyön például ezernél többre tehető azoknak a munkásoknak száma, akik nem keresik meg a havi 800—900 leit sem, sőt sok az olyan munkás, aki hetenként 160—180 leit keres. A kisiparban is rendkívül alacsonyok a munkabérek. Az ipari munkás órábire általában 6—10 lei között mozog. Gyakoriak tehát az ezer leien aluli fizetések. Ha most már az illeték munkás be akarja fizetni a fél százalékos munkakamarai illetéket, a következőképpen köteles eljárni:

Vegyük azt, hogy a munkásnak 800 lei havi

fizetése van. Ezután 4 lei az illeték. Legelőször is három példányban úgynevezett „stat” nyomtatványt vesz hat leiert, az egyiket három leies okmány- és kétételes repülőbéllyeggel ellátja. Ezt a példányt ugyanis a befizetéskor visszakapja. Az adóhivatalnál a befizetés alkalmával nyilatkozatot tölt ki és bélyeges fel kilenc lei értékű bélyeggel. Ugyanakkor csatolnia kell a mesterének adott nyugtát is, amelyben igazolja a fizetés felvételét. A nyugtára ötételes bélyeg kell. A 4 lei illeték befizetése tehát kereken 25 leiben kerül, mert még, ha a mester végzi is a befizetést, az ő fizetése lesz ezzel kevesebb. Kis költséggel a munkás kifizeti azt a százalékos kereseti adót, amelynek leróvása alól a törvény mentesítette.

A brassói cipészek rokkant és temetkezési egyesületének közgyűlése

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg ezévi közgyűlést a Brassói Cipészek Rokkant és Temetkezési Egyesülete. Rátz András elnöki megnyitója után Kató Mihály a legutóbbi közgyűlés jegyzőkönyvét olvasta fel, majd Ráduly Antal tette meg pénzügyi jelentését. A napirend legfontosabb pontja a Rokkant Egyesület és az Arúcsarnok egymásközi viszonyának a megvitatása volt. Beszámolójában

Dávid Sándor kijelentette, hogy az Arúcsarnok vezetősége ígérete ellenére sem teljesítette a Rokkant Egyesület ama kívánságát, hogy egyik tagját az Arúcsarnok igazgatóságába beválassza. A brassói iparosok eme két fontos intézménye között, emiatt azt a közgyűlésen felelőslők megállapították, nem uralkodik a kellőképpen kíváncsú összhang.

Az aradi ipari képesítő bizottságok előterjesztést tesznek a miniszteriumnak a képesítéshez kötött foglalkozások beosztásáról

Az 1936. évi ipartörvény tudvalevőleg táblázatot tartalmaz, amely a képesítéshez kötött foglalkozásokat sorolja fel. Ez a táblázat valószággal parcellázott számos iparágat, így például az asztalosipart, a borbélyipart és ennek megfelelően például egy asztalosnak, ha mindazokat a munkákat vállalni akarja, amelyeket eddig végzett, több munkakönyvet kell kiváltania. Az iparosság részéről olyan mozgalom indult, amely azt célozza, hogy vizsgálják felül az ipartörvényhez csatolt táblázatot és több foglalkozási ágat egyesítsenek, ezzel lehetővé téve ezeknek a foglalkozási ágaknak egy munkakönyvvel, illetve egy mesterkönyvvel való gyakor-

lását. Értesüléseink szerint ugyanekkor a miniszterium körében felmerült az a terv, hogy újabb iparágakat sorozzanak a képesítéshez kötött iparosok közé, más iparágakat pedig kivonjanak a fent említett táblázatból. Az aradi munkakamarához és a munkafelügyelőséghez a közelmúltban érkezett miniszteriumi leirat erre vonatkozóan közlést tartalmaz és egyben az említett táblázat módosítását illetően javaslatokat kér a munkakamarától. A munkakamara vezetősége már a közeljövőben kezdeni fogja az egyes képesítő bizottságokat a miniszterium által felvetett kérdés megvitatása és ezzel kapcsolatban javaslat tételét végett.

GALANS KALAND.

Bécsben egy öreg zsidó totyog az utcán. Egyszerre csak egyik ház első emeletéről egy gyönyörű nő int le neki. Nem akar hinni a szemének, de a nő csak int, hogy igen ő jöjjön fel.

Az öreg megpödrli egy kicsit a bajuszát, kidülleszti a mellét és lehetőleg ruganyos léptekkel siet fel az első emeletre, ahol becsenget.

A ragyogó szép hölgy eléje siet és bevezeti a szobába, ahol egy kis fiú ül az asztalnál. Az asszony rászól a gyerekre:

— Látod, ha nem eszed meg a vacsorádat, elvisz ez a csunya zsidó.

SOUVENIR.

Cremore és Cremegóns bemennek egy vendéglőbe és ebédelni rendelnek. A leves még csak ehető, de a sült olyan kemény, hogy nem bírják felválni. Erre Cremore előveszi a zsebkését és így szól:

— Ha már megenni nem tudjuk, legalább belevéssem emlékül a nevünket.

JAR-E BÉLYEG UTÁN BÉLYEG?

Ebben a régen vitatott kérdésben az elmúlt napokban néhány igen érdekes elvi jelentőségű bírói döntéséről és rendelőről értesültünk. A pénzügyminiszterium 504.184 számú, február 7-én kelt rendelete szerint a proporcionális bélyegilletéket a számla teljes értéke után kell leróni beleértve a forgalmi adót is, csupán a kincstári és repülőbéllyegeket lehet a számla értékéből levonni. E rendelet értelmében tehát a forgalmi adó után le kell róni a bélyegilletéket, de nem kell leróni a bélyegilletéket a felragasztott, illetve alkalmazott kincstári és repülőbéllyeg illetékek után. A pénzügyminiszter egy másik rendelete szerint a forgalmi adó meg kell fizetni az áruszámlába be nem vezetett, de a vevő terhére külön számlán elkönyvelt szállítási költségek után is. Az aradi törvényszék, az aradi cukorgyár egyik vitás forgalmi adó ügyében pedig úgy döntött, hogy a forgalmi adó után sem kell forgalmiadót fizetni, minthogy ezzel a számla tulajdonképeni értéke nem növekedett, ez az ítélet azonban még nem jogerős.

Az angol ipar világraszóló seregszemléje

A londoni birodalmi mintavásár

Hat shillingért (lehet, hogy hét is volt) összevásároltam a brit impériumot 9 kedves tinidadiaktól tartós papír „cekker“-t kaptam és ebbe becsomagoltam a Kenyában préselt gránátalmaszörppel töltött kis palackot, a zselatinos csomagon áttetsző rózsaszín újfundlandi lazacokat, melyek állítólag épp olyan frissek, mintha itt Skóciában állították volna őket, az ausztráliai csigaleveskonzervet, az indiai kávét (az ember rendszerint indiai teát szokott inni, de a kávé érdekesebb), a rhodesiai cigarettákat (miért ne hozzak én is áldozatot a brit impériumért), a Mária Terézia-tallérokhoz hasonló aranypapíros trinidad csokoládét és a jamaikai „rondá“-kat. A „ronda“ grapefruitoz hasonló gyümölcs, melyet kedveskedve „ugly“-nak, azaz rondának neveztek el, ami teljesen meg is felel ijesztő külsejének. Külseje ezzel szemben rendkívül ízletes belsőt takar. Alkudoztam még egy kis délafrikai aranyért is, de a legkisebb mennyiség sem volt a hétshillinges költségvetésbe beállítható. Vezettem volna még sok más is, így például maláj kokuszdiót, avagy cyprusi aszbesztet, de mindez már nem fért bele a trinidad zsacsokba.

„Miért nem megy Rhodesiába“

Nagyszabású bevásárlásom a British Industries Fair megnyitó napján történt. Ezzel a vásárral szemben, mely a világ legnagyobb nemzeti mintavására, (könnyű az angoloknak, amikor a világ és a nemzet náluk körülbelül egyet jelent) be kell vallanom, elfogult vagyok. Évről évre alig jutok tovább a zúgvevezett birodalmi és gyarmati csoportnál, mely öt világrész kirakataként tárul elénk. Itt azután igazán szárnyat kap a képzelet. Európában millió és millió ember panaszkodik, hogy nem talál megélhetést, hogy ki kell vándorolnia, — százezrek nem tudják, hogy hova menjenek és itt a londoni mintavásáron rhodesiai plakátok szemrehányóan kérdeznak engem, miért nem élek Rhodesiában? Új-Zeeland egyenesen könyörög, hogy ne költözzem oda és ígéri hogy angol fontomért 20 helyett 25 shillinget kapok. Málta az angol birodalom tengeri sziklavára, ahová alig engednek be emberfiát, tájékoztat arról, hogy sehol nem élhetek kellemesebben, mint La Valettában, ahol a golfpálya legkényesebb igényeimet kielégíti. A házjászai vállalatok versenyre kelnek egymással, hogy a Fidzsi szigetekre, a Jöreménység fokára, vagy pedig a kellemetlen nevű, de annál szebb Saychelles szigetekre vigyenek-e. Más szóval az Earls Court-i kiállítás roppant csarnokában a világ nem vesz tudomást arról, hogy mi történik a világban és földi paradicsomként kínálja magát.

„Külföldi tükrör“

Az angolok, akik öt világrész javatermésével akarják kiszolgálni a mostohább sorsba jutott országokat, nagy plakátos felvonulást rendeznek a kiállítási csarnok körül, óva intvén a bennszülött vásárlóközönséget, ne vásároljanak „külföldi tükrörrel ellátott angol bútort“. Miért trigylik más országoktól a szerény kis tükrök előállítását, amikor nemzeti vásárukon, világrészek minden szépsége és gazdagsága tükröződik, azt talán maguk sem mondhatnák meg. Hiszen a saját számára rendezett négyszázszemélyes ebéd, ahol valóban az újságírók voltak többségben, Hudson miniszter úr, aki az angol kormány külkereskedelmi osztályát vezeti, szép szavakkal méltatta a nemzetközi csereforgalom fontosságát. A pusztíthatatlan életerejű Earl of Derby pedig — akinek terebélyes alakja valóban egész Angliát jelképezi — hiszen politika, ősi hagyomány, mezőgazdaság, nagyipar és sport egyaránt a 73 esztendő főneres „szakmájába“ tartozik — meggyőzően magyarázta, hogy a nemzetközi gazdasági együttműködésen keresztül vezet el az út a tartós és zavartalan világbékéhez.

Hetvenhat iparág

A British Industries Fair, eltekintve a birodalmi osztály vágycsiholó ígézetétől, nem szép és nem is akir szép lenni. Már maga, az új csarnok is — mely persze mint minden itt a mintavásáron a maga nemében a „legnagyobb“ —

kietlen és barátságtalan. Az angol mintavásár nem a nézők, hanem a vásárlók számára készült és a rendezőség minden törekvése arra irányul, hogy az angol termelés e világraszóló seregszemléje minél tárgyilagossabb, minél áttekinthetőbb legyen. Erre azután igazán szükség is van. 76 nagy iparág van képviselve a három részre tagolt mintavásáron, melynek könnyűipari része a szomszédos Olympiában, nehézipari osztálya pedig — Birminghamban van. A három vásáron összesen 2200 kiállító szerepel és portékáik összesen 100 négyzetkilométer helyet igényelnek. Ember legyen a talpán, aki csak egy tizedét is bejárja ennek a gigantikus vásárnak, melynek látogatása kétségtelenül a királyi család legfárasztóbb kötelességei közé tartozik. Az évek során azonban a királyi család tagjai már nagy gyakorlatot szereztek vásárlátogatásban és napi 8—10 kilométert mosolyognak végig. A munkát felosztják maguk között, minden nap a dinasztia másik tagja jelenik meg. A megnyitáskor például Erzsébet királyné — propagálta az angol ipart. Tudnillik e fejedelmi vizitnek különös jelentősége van, az uralkodónáz tagjai pontosan tájékoztatva vannak, hogy milyen iparágak szorulnak rá támogatásukra és ennek megfelelően állnak meg, nézegetnek és nyilatkoznak a fejedelmi szemlélviselek. Ha a királyné például kijelenti, hogy ő a háztartásban mindig csak jersey paradicsomot használ, egészen biztos, hogy a napsugaras kis csatornai sziget paradicsomtermését többszörösen túljegyzik. Struccotlat a világon senki sem vásárolt, míg VIII. Edvárd ki

nem jelentette, hogy neki a legjobban a struccotollas ruhába öltözött hölgyek tetszenek. Pár nappal később már kopaszon szaladgáltak Dél-Afrika összes struccmadarai.

Mérték után készülő acélfedezék

Persze az Industries Fair útvesztőjében akad a közönség számára is azért elég látnivaló. Vannak itt mértékután készülő bombabiztos fedezékek és a vízben furdósóvá olvadó művirágok. A háború és béke e két véglete között pedig minden, amit a brit világbirodalom termel, feldolgoz és gyárt. A legnagyobb vonzóereje a textilipari osztály közepén felépített divatszínháznak van, ahol manequinek napi négy hosszú előadáson szőrméket, toilettéket, kalapokat, fűzőruhákat és harisnyákat mutatnak be sejtelmes zenekísérettel. Laikus megfigyelésem szerint az ezidei kalapdivatnak az a sajátja, hogy mindegyiknek a közepéből valami váratlan nő ki. Legtöbbször nemcsak váratlan, hanem meghatározhatatlan is. A rövid szoknya divatját az angolok csak mérsékelten hajlandók elfogadni, úgyhogy a szoknyák valahol középen, tér és meglepő színösszetételek, melyeket csak a kabát béléseinek a ruhával azonos színe próbál enyhíteni. A divatrevit magyarázó hölgy szeretné elhíttetni, hogy 1939. a „petticoat“ újjászületésének éve lesz, vagyis hogy visszanyeri régi közkedveltségét (mennyivel finomabban hangzik petticoat) — az alsószoknya. Ez az újjátélelt intim ruhadarab kacéran kibújik a ruha alól és csipkésen fodrozódik a felső szoknya körül. Reméljük, hamarosan visszatért síri nyugalomába.

Az ilyen apróságokon túl azonban a londoni birodalmi mintavásárnak valóban világlejtősége van. Miután vásárlóként itt valóban kontinensek vegyülnek egybe, a British Industries Fair eredménye minden vezércikknek és politikai megnyilatkozásnak hűségesebben fogja feltárni, hogy mit vár a közeljövőtől a nemzetközi gazdasági élet, vajjon békére készül-e? (R. L.)

A kereskedők kongresszusa a kereskedők számára megfelelő szakmai képviselőket, az adók átvitelezését és a közterhek csökkentését kérte a kormánytól

A pénzügyminisztérium kebelében működő Központi Adóügyi Bizottság legutóbbi ülésén két nagyfontosságú döntést hozott olyan kérdésekben, amelyekben különböző gyakorlatok voltak kialakulva az egyes pénzügyigazgatóságok területein. Az egyik döntést a kétes követelések tartálékának dotálásával kapcsolatban hozták, a mikor is megállapították, hogy az 1938. évi veszteség-nyereségszámlában, a bruttónyereség terhére, a kinlevőségek hat százalékaának megfelelő összeggel dotálható a kétes követelések tartaléka. Az adótörvény 32. cikke ugyanis minimumként három százalékos, maximumként 10 százalékos dotációt engedélyez, azzal, hogy ennek kezein belül a Központi Adóügyi Bizottság dönt

a dotáció mérvét illetően. A Központi Adóügyi Bizottság az 1938. évi mérleggel kapcsolatban a minimum kétszeresét — hat százalékos — engedélyez, míg a nagy konverziós kihelyezésekkel és befagyott követelésekkel rendelkező bankok számára továbbra is engedélyezi a 10 százalékos maximumot.

A berendezések amortizációjával kapcsolatban a folyó évre is engedélyezi 15 százalékos amortizációt, azonban csak az iparvállalatok számára. Ugyanakkor a Központi Adóügyi Bizottság döntése részletesen felsorolja azokat az eseteket, amelyekben semmiféle amortizáció nem eszközölhető.

TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉST TARTOTT A TORDAI MAGYAR IPAROS EGYESÜLET.

A tordai Magyar Iparosok Önképző Egyesülete Csetri Ferenc elnökletével most tartotta meg tisztújító közgyűlését. Káptalan N. Béla titkári, Számán József pénztárosi, Bereczki József és Bartók Károly ellenőri jelentése után tisztújításra került a sor. A közgyűlés egyhangulag a következő tisztikart választotta meg: Elnök: Tompa Sándor, ügyvezető elnök Számán József, alelnökök: Szigeti Sándor és Simon Márton, titkár: Káptalan N. Béla, jogtanácsos Bogdán Jenő dr. és Bodóczy Károly dr., jegyző: Méhes Albert és Buknár János, pénztárnok: ifj. Nagy Béla, ellenőrök: Bartók Károly és Király Miklós, gazda: Fazekas János, könyvtárfelügyelő: ifj. Bereczki János, könyvtárnok: Oláh János. Ezenkívül negyvenkéttagú választmányt jelöltek ki. — A Magyar Kereskedő Egyesület, szintén most tartotta meg közgyűlését Zalányi Samu társelnök vezetésével. A titkári jelentést Magyarossy Zoltán, a pénztári jelentést Benkő József terjesztette elő. A közgyűlésen számos felszólalás hangzott el a piac elhelyezésével kapcsolatban. Az ülés résztvevői elhatározták, hogy kérni fogják a városvezetőségtől a piacnak a város központjába való visszahelyezését.

Tisztújítást tartott a kolozsvári Mészárosok Szövetsége

A kolozsvári Mészárosok Szövetsége most tartotta tisztújító közgyűlését melyen Török Árpádot választották meg elnöké. Alelnökök: Mancius Ioan és Szigeti Béla. Pénztáros: Pethő Károly. Gazda: Tantiu Iosif. Végrehajtóbizottsági tagok: Lakatos Zoltán, Orbán Balázs és Benkő Mihály. A közgyűlés után a Mészárosok Szövetkezete is tisztújítást tartott és Török Árpádot választotta elnöké.

Záróakihágásért: az üzlettulajdonos felelős

Silberger Ernő kolozsvári kereskedőt záróakihágás miatt megbírságozták. Silberger a jegyzőkönyv ellen fellebbezést adott be a törvényszékhez és a tárgyalás során azzal védekezett, hogy üzlete távol van műhelyétől. A kérdéses időpontban ő az üzletben tartózkodott és műhelybeli alkalmazottait bírta meg a pontos záróakkal, amit tanuval is igazolni tud. A bíróság nem adott helyet Silberger védekezésének és fenntartotta a bírság kirovását.

Anyagdrágulás és pénztelenség miatt nagyobb építkezésre Désen nincs kilátás

Az építkezési anyagok rohamos drágulása, valamint a pénztelenség miatt, semmi reményesség sincs arra, hogy a tavasszal nagyszabású építkezés induljon meg Désen. Ebben az évben mindössze hét kisebb családiház építésére kértek engedélyt a városi mérnöki hivataltól, ezzel szemben az elmúlt évben ötvenkét építkezés tránti kérelmet iktattak. Ezek között volt a dési betegsegélyző hivatal kilencmilliós palotája is, melynek építését már az elmúlt őszön meg is kezdték. — Désen ez az első épület, melynek tervezeténél és építésénél szigorúan figyelembe vették a lég- és gázvédelmi törvények idevágó rendelkezéseit. A kétemeletes palota alagsorában hatalmas, gázvédelemre alkalmas beton főtűhelyiségek vannak, melyeknek mezeépítése mintegy másfélmillió leibe került. Az épületet ez év őszön szándékozzák rendeltetésének átadni.

★

KORONAZAS ELŐTT.

Reszege elmeéli a barátjának, hogy a lánya egy fororvoshoz megy feleségül.

— Nagyszerű, szolt a barát — talán szerelmi házasság?

— Azt meghiszem. Ugy kezeli, mint egy királynőt.

— Hogy-hogy?

— Hát már egy arany koronát ígért neki.

★

Borbély- és fodrásziparosok figyelmébe!

A szamostartományi borbély- és hölgyfodrász cég értesíti tagjait, hogy a munkügyi felügyelőség március 2-án kelt 27.747. számú rendelete alapján mindazok a borbély- és hölgyfodrászüzletek, amelyek vasárnap délelőtt nyitvataranak, kötelesek szombaton este 8 órakor bezárni. A cég vezetősége a saját érdekében figyelemzetteti a borbély- és fodrásziparosokat, hogy ehhez a rendelethez alkalmazkodjanak, mert különben kénytelenek viselni a következményeket. Tereu Teodor elnök és Takár Pál vezértitkár.

★

INTELLIGENS KARTYAPARTNER.

Krix és Krax leülnek alsózni. Alsóznak, alsóznak, egyszerre csak Krix lecsapja a lapokat és így szól:

— Krax, másfél órája figyellek, te csak.

Krax fel se néz a lapjából, úgy mondja:

— Tudom.

★

A számlabélyeg és az áruszállítások

A központi bélyegbizottság egyik legutóbbi döntésében kimondotta, hogy a számlabélyeg le-rovandó oly kereskedelmi vagy ipari vállalatok áruszállítása esetén is, amik az áru átvevője a vállalat képviselője, abban az esetben, ha ez a képviselő önálló cég formájában működik. A központi bélyegbizottság döntésében hivatkozik a bélyegtörvényre, mely szerint a kereskedelmi vagy iparvállalatok közötti árucserre, illetve áru-eladás esetén a számla adása kötelező.

★

KORAI JEDELEM.

Iceg meghallja, hogy Biceg, aki rengeteg pénzzel tartozik neki, el akar végleg utazni. Kirohan a pályaudvarra és pontosan akkor ér oda, amikor Biceg ép be akar szállni a kupéba, sőt egyik lába már a lépcsőn van.

— Hé — kiabál rá — mi lesz a pénzzemmel?

Biceg hátra néz és rászól:

— Mit jajgatasz úgy, hát elutaztam már?

★

Felmondották a kollektív szerződést a kolozsvári faipari munkások

A közelmúltban több munkásmegmozdulásról számoltunk be, amelyek majdnem kivétel nélkül az egyes szakmák kollektív szerződésének megújítása kapcsán keletkeztek. Ujabbban a kolozsvári faipari munkásság testületi szerződés megújítása került szőnyegre. Bár e szakmában a kollektív szerződés csak április 30-ával jár le, annak megújítása, illetve felmondása már a napokban esedékesé vált.

Borbély- és fodrásziparosok mesterkönyvének kérdése

A nagyváradi borbély- és fodrásziparosok szindikátusa emlékiratot juttatott el a munkakamarához, amelyben a szakma elválaszthatatlanságára való hivatkozással „barbier si friser” elnevezés alatt kérte a mesterkönyvek kiállítását. Az új törvény, mint ismeretes, két szakmára tagolta a borbélyipart, megengedte azonban azt, hogy azok, akik a fő- és rokonszakma tanonckodás útján való elsajátítását igazolni tudják,

két mesterkönyvet kaphassanak.

A munkakamara teljesen magáévá tette a borbélyiparosok kérelmét és beadvánnyal fordult a munkügyi minisztériumhoz és megfelelő indokolással azt kérte, hogy azok a borbélyiparosok, akiknek 1936. előtti iparendelyük van, csak egyetlen mesterkönyvet kapjanak, amelyben fel legyen tüntetve együttesen a „Barbier et Coafor”, vagy borbély és fodrász szakma.

Milyen közbeeső termékek nem esnek forgalmi adó alá

Nem tekintetnek forgalmi adó alá eső közbeeső termékeknek a következők: a) a butil alkohol (butano), melyet ugyanazon vállalat keretében butil-acetát gyártására használnak fel; b) a generációs élesztő, melyet ugyanazon vállalat keretében sajtot élesztő gyártására használnak fel; c) a calcium carbonat (kréta), melyet ugyanazon vállalat keretében a tejsav gyár-

tására használnak fel. — Hasonlóképpen nem esik a kenyér forgalmi adóját helyettesítő kilogramonkénti 22 banis fix forgalmi adó alá a takarmányliszt, melyet állatok táplálására használnak, csak a 3 százalékos forgalmi adó lévén fizetendő utána. A fenti rendelkezéseket a pénzügyminisztériumnak a kivétési pénzügyigazgatóságokhoz intézett 1939—539.231. számú körlevele tartalmazza.

Módosítják a személyzeti adó kiszámítását

A pénzügyminisztérium a személyzeti adók fizetésének új rendszerén dolgozik és az erre vonatkozó törvény rövidesen megjelenik. — Az egyenesadótörvény vonatkozó 46. szakasza az 1938. évi módosításban kedvezményt ad a fizikai munkásoknak és pedig ezer lei levonását az adóösszegekből, továbbá csak húsznapos munka utáni bér után állapítják meg az adóalapot. Először is szükségesnek látszik a fizikai munkás fogalmának közelebbi meghatározása, mivel e tekintetben a törvény alkalmazása folya-

mán eltérések mutatkoztak. Más oldalt a végrehajtási utasítás szerint, az adó alá eső húsz nap 160 órát jelent, de vannak vállalatok, amelyek havi fizetést adnak munkásaiknak és havi 360 munkaórát dolgoztatnak, ami napi tizenkét munkaórának felel meg. Tehát ugyanazon munkabérral bíró munkások eltérő nagyságú adót fizetnek. Ez utóbbi okból kifolyólag az óramenyiség utáni megadóztatás nem vált be és a tervezett fix koeficiens fogja az adókedvezményt jelentő csökkenést meghatározni. Ezáltal a jelenlegi kiszámítási mód leegyszerűsödik.

Eredményesen működik a brassói római katolikus tanonciskola

Még régebben is jelentős esemény volt egy új iskola, vagy nevelő intézmény alapítása. A mai nehéz időkben azonban egyenesen gondviselészerű. Áll ez a megállapítás első sorban olyan házaspártól, mint amilyen a brassói római katolikus iparos tanonciskola, amely az első ilyen intézete a romániai katolikusoknak.

A múlt év novemberében érkezett meg a fővárosból az az örömhír, hogy az illetékes minisztérium engedélyezte a brassói katolikus tanonciskola felállítását és ezzel egy régi terv vált valóra. Azelőtt ugyanis az volt a helyzet, hogy a brassói magyar tanoncok nagy része iskola nélkül állt. Az állami tanonciskolában annyi növendék gyűlt össze, hogy kénytelen volt több, mint 300 tanonc felvételét — helyiség hiányában — elutasítani.

Ezen az állapoton akart segíteni az Egyházközség, amikor megbízta Meisel Rezső igazgatót, a brassói katolikusok felejtethetetlen emlékü Meisel apát-plébánosnak fivérét, hogy az Egyházközségi Tanács javaslata alapján tegye meg a szükséges lépéseket egy katolikus tanonciskola felállítására. Az Egyházközség választása Meisel Rezső személyében olyan valakire esett, akinek neve már másfél évtized óta összeforrott a brassói katolikus munkás ifjúság megszervezésével és iskolán kívüli nevelésével.

E sorok frója is azok közül való, akik az iskolán kívül is érezték Meisel igazgató meleg szívét értük dobogni, amikor megalapította volt tanítványai számára a „Volt Diákok Önképzőköre-t”. Ebből az egyesületből nőtt ki 1927-ben a Legényegylet, amelynek bölcsőjénél szintén ott látjuk Meisel igazgatót, a mint szervező, agitál, bátorít és vigasztal, az ő elpusztíthatatlan derűlátásával, a katolikus ifjú munkások érdekében.

MEISEL IGAZGATÓ NYILATKOZATA.

A katolikus elemi iskola irodájában két óra közötti szünetben fogjuk el Meisel igazgatót, hogy mint „civil” érdeklődünk a tanonciskola felől. Látjuk, hogy a tanonciskola a kedvenc gyermeke, mert

örömmel beszél róla.

— 124 tanonc (antiványunk van már. A múlt év decemberében, amikor a gimnázium falai között megindultunk, csak 83 tanuló volt két osztályban. Ma három osztályban tanítunk hetenként négy este.

— Kik a munkatársai az igazgató úrnak?

— Gimnáziumunk legkiválóbb szaktanárai. Név szerint: Papp Imre, Milosits Béla, Veress Béla, Kolár Gusztáv, Vitályos Balázs, Zeidó Donát és Fuchs József. Rajtuk kívül Morariu Sabin mérnök.

— A tanítás nyelve?

— Magyar! Csak a román tárgyakat, — mint történelem, földrajz és alkotmány, — tanítjuk románul.

A beszélgetés során megtudjuk, hogy annak elenére, hogy ma már két magyar tanonciskola (a reformátusoké is akkor nyit meg, amikor a katolikusoké) működik, még mindig több mint 200 magyar tanonc nem jár iskolába. Ennek legfőképpen az az oka, hogy augusztus helyett csak november végén érkezett meg az engedély.

— Reméljük azonban — mondja az igazgató — hogy jövőre a hiányzókat is üdvözölhetjük iskolánkban. Hiszen a tanonciskola három osztályának a sikeres elvégzése azzal az előnnyel jár, hogy az el-lető tanoncnak nem kell külön segédvizsgát tennie, hanem a bizonyítvány alapján kapja ki a segédkönyvét. A mestervizsga alkalmával ugyancsak nagy előnyt jelent ennek az iskolának az elvégzése.

A csengő egy új óra kezdetét jelzi. Búcsúznak Meisel igazgatótól, ifjú katolikus iparosaink fáradhatatlan nevelőjétől.

(—uzz)

A pénzügyi beadványok bélyegkötelesek.

A pénzügyminiszter rendelete szerint a pénzügyi hatóságokhoz benyújtandó összes vallomások, törles iránti kérések és az egyenes adókkal összefüggő bármilyen beadványok 8 leles okmány és 1 leles repülőbélyeggel látandók el. A fellebbezésekre 27 leles bélyegyet kell ragasztani.

Óriási érdeklődés a newyorki világkiállítás iránt

**Harmincezer leibe kerül a hatalmas szárazföldi és tengeri utazás.
Csak látogatási vízumot kaphatnak az utasok**

Ugyiszólván az egész világ, nemcsak kereskedelmi körök, hanem magánosok is rendkívül nagy érdeklődéssel várják az április harmincadikát,

a newyorki világkiállítás megnyitásának napját.

Az öt világrész kulturáltabb részei már hetekkel ezelőtt forgalomba kerültek azok az izléses és érdekes prospektusok, amelyek a „jövő világot” bemutató és szemléltető nagyméretű világkiállítást ismertetik. Minden újság irt már azokról a csodabogarokról, amelyek hat hónapig az Egyesült Államok legnagyobb városában lesznek láthatók és így nagyjában már ismeri az olvasó a hatalmas acélgömböt is, a világ nyolcadik csodájának jogosan elnevezett hatalmas építményt, amelynek belsejében felvonókészülékkel közlekednek a látogatók. Az óriási gömb úgy néz ki, mintha a levegőben függene, ezt a hatást ötletes fénysugarak keltik.

Az idei newyorki világkiállítás, — amelyen az öt világrész valamennyi számottevő országa részt vesz —, minden bizonnyal jóval felülmúlja nemcsak a legutóbbi és minden tekintetben kitűnően sikerült párisi, hanem az összes eddigi

hasonló kiállításokat is. A nagy kiterjedésű területet elfoglaló

kiállítási épületek már teljesen készen állnak, a legtöbbjük be is van rendezve,

a mérnökök, építészek és tervezők százai már csak az utolsó simításokat végzik. A kiállítást április 30-án délelőtt maga

Roosevelt elnök nyitja meg,

beszédét a világ valamennyi rádióállomása közvetíteni fogja. Az USA nagy forgalomra számít, dacára annak, hogy a követek és konzulok szigorú utasításokat kaptak:

csak olyan esetekben adják meg a beutazási vízumot, amikor teljesen meg vannak győződve róla, hogy a jelentkező nem szándékozik letelepedni Amerikában, hanem visszatér országába.

Az utóbbi évek politikai eseményei következtében ugyanis a legtöbb kivándorló a demokráta amerikai államokban próbál elhelyezkedni, az emigránsok valósággal elárasztották ezt a földrészt. Ennek következtében természetesen nemcsak a kivándorlási, a végleges letelepedésre jogosító engedélyek kiadását szigorították meg, hanem általában a partraszállást is.

Nagy az érdeklődés a közönség körében

A világkiállítás iránt megnyilvánuló általános érdeklődés Romániában is erősen tapasztalható. Az összes városok nagyobb utazási irodáiban ugyiszólván naponta érdeklődnek az utazás feltételei és módjai iránt, olyanok, akiknek komoly szándékuk van eljutni az Újvilágba. A jelentkezők egy részét azonban nem a kiállítás érdekli, az csak ürügy, hanem végleg kint szeretnének „ragadni” Amerikában. Hogy hány embernek sikerül ez a terve, hányan kapják meg a nehezen megszerezhető vízumot, azt ma még nem lehet tudni. Tény az, hogy nagyon sokan próbálkoznak. A megyéből és a városból több százan érdeklődnek komolyan az utazási irodákban és a különböző hajóstársaságok képviselőinél a newyorki utazás feltételei iránt. Sokan lemondóan távoznak, amikor megtudják, hogy az USA bucurestii konzulja szigorú feltételekhez és nehezen beszerezhető iratok felmutatásához köti a beutazási vízum kiadását. Az utólevél kívül ugyanis még

számtalan bizonyítvány szükséges a vízumhoz

és pedig: születési, állampolgársági, házassági, igazolvány a kiutazni óhajtó személy vagyoni állapotáról, üzleti összeköttetéseiről és családi kapcsolatairól. Az utóbbi hárommal azt kell igazolni, hogy a kérvényezőnek megélhetést biztosító vagyona, állása, üzlete, műhelye, stb. van és hogy családtagokat, vagy közeli rokonokat hagy itten, akikért a valószínűség szerint visszatér Romániába. Mindezeket kívül írásbeli bizonyíték kell arról is, hogy a Nemzeti Bank megadta az Egyesült Államokban való tartózkodás idejére szükséges összeg kiutalására az engedélyt, vagy az illető személyt valaki eltartja az USA-ban.

Beszélgettünk az egyik hajóstársaság vezetőjével, aki a kiállításra való jelentkezéssel kapcsolatosan a következőket mondotta:

— Az utazást nem várt nagy érdeklődés előzi meg, ami azonban nem is olyan nagy csoda, ha tekintetbe vesszük, hogy Amerikába mindeztideig még sohasem lehetett olyan olcsón eljutni, mint mostan.

**A legolcsóbb hajójegy Havre—Newyork—
Havre mindössze 21.060 lei,**

a harmadik osztályon, míg 28.758 lei az ugynevezett turista osztályon, a „Manhattan” vagy „Washington” hajókkal. A „Normandie” vagy Queen Mary hajóútiútsók Cherbougból vagy Havreből indulva, 24.836 leibe kerül III. osztályon az ut, természetesen oda-vissza. Ugyanezen a hajókon a turista osztály, amely tulajdonképpen a második osztálynak felel meg, 34.640 lei. Az árak idehaza, leiben fizethetők és aki német hajót vesz igénybe, az ugyancsak itthon leiben előre befizetheti az ottartózkodás költségeit is. Ugyiszólván azt az összeget is, amibe az ottani társasutazás kerül.

— Milyen társasutazásokon vehetnek részt a kiállítás vendégei? — érdeklődünk.

Utazásra csábító, színes képekkel teli prospektusok, térképek, katalógusok, ismertető füzetek kerülnek elő. Szébbnél-szebb felvételek az Egyesült Államok területéről. A német program szerinti utazás, a hajójeggyel és az amerikai kirándulás költségeivel együtt harmadik osztályon 47.391 leibe, a turista osztályon pedig 54.877 leibe kerül, Brémától—Brémáig. Mindez 25 napot vesz igénybe, az alábbi program szerint: Indulás Brémából, második nap megérkezés Cherbourgba, pihenő, hetedik nap megérkezés Newyorkba, ahol öt napig időznek az utasok, ezalatt megtekintik a világ legnagyobb kikötőjét és a felhőkarcolók világvárosának egyéb érdekességeit, az idegenek városrészeit, a kínai negyedet, Harlemet, stb. és kétszer díjtalanul beléphetnek

a kiállítás területére. A 12-ik nap vonattal a kanadai határ melletti tavakhoz látogatnak el, megnézik a Niagarát, a földkerekség legnagyobb vízesését, amely az Erie tó vizét eresztí le a 104 méterrel mélyebben fekvő Ontario tóba. Meglátogatják az óriási villamosáram fejlesztő telepeket is, ahonnan több száz kilométer távolságra vezetik az áramot. Onnan Buffalo érintésével, hajón az Erien Detroitba látogatnak el, megtekintik a Ford- és Packard-műveket, majd Chicagóba utaznak, ott megnézik az Upton Sinclair ismert könyvében annyira híven leírt „husgyárat”, vágóhidakat, huskonzervgyárakat. A „gangsterek városából” az Egyesült Államok elnökének székhelyére, Washingtonba randulnak át, ahol megtekintik a híres „Fehér házat”. Az utazás 18-ik napján ismét Newyorkba érkeznek a kirándulók és onnan még aznap este utarakelnek Európa felé, Brémába a kirándulás 25-ik napján érkeznek meg.

A fentihez hasonló kitűnő utazási programot dolgozott ki a Wagon-Lits/Cook és az Europa utazási iroda is.

ARUMINTAVASAR SAN-FRANCISCOBAN.

A newyorki világkiállítás október 31-ig tart, de ugyanebben az időben San-Franciscóban is nagyszabású árumintavásár van, amely február 18-án nyílik meg és december 2-áig tart. Ugy a világkiállítás, mint az árumintavásár résztvevői nagy kedvezményekben részesülnek Amerika területén. A vasutársaságok olcsó utazási jegyeket adnak ki, leszállítják árúikat a szállodák, színházak, operák, stb. és az üzletek is propaganda áron hozzák forgalomba portékájukat.

30 EZER LEIBŐL MEG LEHET JARNI AMERIKÁT.

Akinek érvényes utlevele van és Newyorkban rokona él, az 30 ezer leiből már megjárhatja Amerikát. A menettérti hajójegy mintegy 22 ezer lei harmadosztályon, vasuti jegy harmadik osztályon, a román határtól Rotterdamig 2200 lei (második osztály 3200 lei), vagy a határtól Boulogneig harmadosztályon 4400 lei, (másodosztályon 6500 lei). Ezeket kívül még kisebb díjak fizetendők a kikötőben, ahol hajóra száll az utas és Newyorkban, amikor partra lép.

Megtudjuk az egyik menetjegyirodában azt is, hogy család nem kaphat beutazási vízumot, amiért egyébként mindenkinek személyesen kell jelentkezni a bucurestii USA konzulátuson.

Majd ősszel, ha a nem sokára meginduló utazások befejeződnek, ismét felkeressük a menetjegyirodákat és hajóstársaságokat és megérdeklődjük, az Amerikába kiment utasok közül hány nem tért vissza. Hány embernek sikerült hazát változtatni, a világkiállítás ürügye alatt.

Babuczay György.

Gépek és műszerek hiányában még nem fejthet ki működést az aradi tehetségkutató intézet

Az inasok problémáival részletesen és behatóan foglalkozik az aradi munkafelügyelőségnek a köelmúlt napokban elkészült és az 1938-as év eseményeiről beszámoló jelentése. A jelentés az arad- és a hunyadmegyei helyzetre terjed ki.

Az inasok létszámával kapcsolatban a munkafelügyelőség jelentése beszámol arról, hogy Arad megyében 1938-ban 1098, míg Hunyad megyében 1156 volt az inasok száma. Ezek közül Arad megyében 933 volt a fiú és 156 a leány, míg Hunyad megyében 1082 a fiú és 174 a leány. A legtöbb inas a fa- és fémipari szakmákban akadt, Inashiány egyik megyében sem mutatkozik. Ami az inasleányokat illeti, ezek főképpen a kisebbségek közül kerülnek ki. A városi többségi leányok — a jelentés szerint — inkább folytatják tanulmányaikat, vagy irodába mennek, a falusiak pedig a házimunkát választják.

Nemzetiség szerint Arad megyében az inasok a következőképpen oszlanak meg: Román 389 fiú és 39 leány, magyar 320 fiú és 77 leány, német 169 fiú és 14 leány, zsidó 39 fiú és 24

KÉT POLITIKUS.

A politikusok asztalánál két politikusról van szó. Valaki így jellemzi őket:

— Az egyik beszámíthatatlan, a másik kiszámíthatatlan.

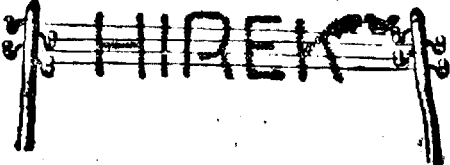
leány, más nemzetiségű 16 fiú és 2 leány. Vagyis 428 román és 661 kisebbségi. Hunyad megye: Román 799 fiú és 42 leány, magyar 226 fiú és 23 leány, német 27 fiú és 4 leány, zsidó 26 fiú és 5 leány, más nemzetiségű 4 fiú. Összesen tehát 841 román és 315 kisebbségi.

Ugy Arad megyében, mint Hunyad megyében négy inasotthon működik. Ezek közül Arad megyében egyet, míg Hunyad megyében kettőt tart fenn a muniaügyi minisztérium. A többiek fenntartói a következők: a CFR, Arad városa, a kudzsiri üzemek és az aradi zsidó hitközség. A két megye inasotthonaiban összesen 737 inas nyert elhelyezést, akik közül 694 román, 20 magyar, 6 német, 12 zsidó és 5 más nemzetiségű.

Megemlíti a jelentés, hogy előreláthatólag ősszel avatják fel Aradon az új inasotthont, amelynek 350 ágya lesz.

Szükségességnek tartaná a munkafelügyelőség a petrosényi inasotthon kibővítését, valamint Déván új inasotthon építését, valamint annak elérését, hogy a Titán-Nadrág-Kalán válságát Kalán inasotthont építsen.

Beszámol a jelentés az aradi tehetségkutató, úgynevezett pszihotechnikai intézet működéséről, amely az elmúlt év folyamán 538 inast és 150 inasleányt vizsgált meg. Az intézet egyelőre nem fejthet ki megfelelő működést, mert még hiányzik néhány fontos műszere és gépe.

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Előfizetési ár egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 400 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redactia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration: Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves kötetekről árendamenny.

Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon. Strada Brătianu 18.

Az állampolgársági névjegyzékből kimaradt iparosok megkapják új munkakönyvüket

A revízió után nem ment zsidó iparosokról nem intézkedik a rendelet

Kolozsvárról jelentik: Az iparosok munkakönyveinek kicserélése során az új munkakönyveket nem kapták meg azok, akik az 1924-es állampolgársági névjegyzékek összeállításánál nem jelentkeztek és azok a zsidó iparosok, akik az állampolgársági felülvizsgálás során nem tudták honosságukat igazolni. A munkaügyi minisztérium tüzetesen áttanulmányozta a munkakönyv nélkül maradt iparosok jogi helyzetét és a kolozsvári munkakamarához érkezett miniszteri leirat szerint úgy döntött, hogy megadja a munkakönyveket azoknak az 1924-es állampolgársági jegyzékből kimaradt iparosoknak, akik a következő iratokat benyújtják:

1. Bizonyítvány, amely igazolja, hogy a kérvényező 1918-ban Románia területén illetőséggel bírt;
 2. Bizonyítvány arról, hogy a kérvényező nem optált. (Ezt az igazolványt a rendőrségnek kell kiállítania);
 3. Bizonyítvány arról, hogy a kérvényező szerepel a hadsereg kötelékében. (Ezt az igazolást az a hadtestparancsnokság adja ki, amelyhez a kérvényező tartozik).
- Ha ezt a három bizonyítvánnyt az állampolgársági névjegyzékből kimaradt iparos a munkakamarának benyújtja, haladéktalanul megkapja az új munkakönyvét. A munkakönyvhez érkezett miniszteri rendelet csak azokra az iparosokra vonatkozik, akik az 1924-es névjegyzékből kimaradtak, azokról a zsidó iparosokról viszont, akik az állampolgársági felülvizsgálás során nem tudták honosságukat igazolni, nem intézkedik a rendelet.

Történelek

Írta: HARSANYI ZSOLT

1.

GALGÓCZY ÖTEZER FORINTJA

Írtam már máskor is a szűkszavú és karakán Galgóczy tábornokról, aki világlejében gyűlölte az irodát és az aktát. A jelen történet is erről szól.

Tilkosz janácsoz volt Galgóczy Antal, hadtestparancsnok, ezredtulajdonos. És Ferencz József kedvelt embere. Egy ízben valamilyen hivatalos ügyben a közös hadügyminisztérium kiutalt neki ötezer forintot elszámolásra.

Az öreg tábornok, mint mindenféle irkafirkának esküdt ellensége, a pénzről a következő elszámolást küldte a közös hadügyminisztériumnak: „Felvettem 5000 frtot, elköltöttem 500 frtot. Galgóczy.”

A közös hadügyminisztérium ezzel az elszámolással nem volt megelégedve. Hiszen mindenki tudta, hogy Galgóczytól becsületesebb és tisztább kezü ember az egész hadseregben nincsen, de hát az efféle elszámolás mégsem egészen szabályos. Visszaírták Galgóczynek és felszólították, hogy küldjön részletesebb elszámolást.

A tábornok küldött is részletesebbet. Egyenesen magának Krieghammer Edmundnak, a közös hadügyminiszternek. Ez volt az új elszámolás: „Kaptam ötezer forintot, elköltöttem ötezer forintot, aki nem hiszi, nagy számár. Galgóczy.”

Erre nagyon méregette jött a miniszter. Kihallgatást kért a császártól és megmutatta neki a fur-

Csak peres uton igazolható a követelés leírása

A vállalatok ingatlanainak értékhullámozása mérlegbe nem vehető
Egyszer már leírt tétel a behajthatatlan követelések számlájára újból nem írható.
Ipari ingatlanok értékleírása

Még a múlt év júliusában a Monitorul Oficialban megjelent a kétes követelések leírásáról szóló központi bélyegbizottsági határozat, amelynek alkalmazására nézve most miniszteri körrendelet jelent meg. Eszerint azt a körülményt, hogy a követelés behajthatatlanná lett, csak bírósági iratokkal lehet igazolni. A körrendelet tehát figyelmen kívül hagyja azt az esetet, amikor a hitelező a követelést nem peresítette — éppen a behajthatatlanság hiányának tudatában — vagy csődöt nem kért. Ilyen esetekben az eddigiek szerint az adókiivetésnél a veszteséget nem veszi figyelembe.

Hat százaléknál nem lehet nagyobb a kétes követelések leírása

Az egyenesadókról szóló törvény 32. szakasza szerint az adózónak jogában áll kétes követeléseit levonásba hozni, mielőtt az adóalap megállapíttatna. A leírható követelések az érzés kihelyezés 3 százalékát teheti ki, amely kedvezőtlen gazdasági viszonyok mellett 10 százalékig terjedhet, kivételt képeznek a pénzüzetetek, a melyek számára a tíz százalékos leírás továbbra is megengedett. Természetesen továbbra is a 3 százalékos leírás lehetősége marad a szabály és ez alól csak indokolt esetben lehet eltérés a 6, illetve 10 százalékos maximumig.

Fontos határozata a bizottságnak az is, hogy a leírások csak az utolsó mérleg tételei alapján történhetnek. Ez alatt csak az érthető,

A körrendelet másik része arra vonatkozik, hogy az olyan ügyletek folytán beálló értékcsökkenés, amely nem tartozik a kérdéses vállalat főcéliához, figyelembe nem vehető. Így például egy ipari vállalat nem írhatja le mérlegében ingatlana értékcsökkenését, vagy a birtokában levő értékpapirokban beállott értékcsökkenést. A könyvelés alapja a beszerzési érték, amely nem változtatható. Más eset az, ha a kérdéses vagyontárgyakat a vállalat eladja, amikor az eredeti árban beállott értékcsökkenés vagy értékmelkedés olyan változást ér el, amely a mérlegnél és így az adókiivetésnél figyelembe jön.

hogy a korábban leírt követelés nem helyezhető később a kétes követelések számlájára. De ha a követelés a könyvekben „élő” volt, vagyis behajthatatlanság dacára sem iratott le, akkor a kétes követelések számlájára helyezhető kezeltetésére való tekintet nélkül. Le nem járt követelés nem írható le.

Ugyancsak a központi bélyegbizottság hozott határozatot az ingatlanok értékének mérleg szerinti leírását illetően. Ennek maximuma 15 százalék, amely csak az iparvállalatokat illeti meg, a kereskedelmi vállalatok leírását csak akkor eszközölhetik, ha épületeiket ipari célokra használják.

(=) A cégek nyilatkozata a nemzeti renit-
Kélan nézetekhez. A temesvári Kereskedők Egyesülete felhívja tagjainak figyelmét arra, hogy minden olyan társas cég, amelynek 1937. év december 31-ig ötszáz ezer lei alaptőkéje volt befejezve, valamint minden olyan egyéni cég, amelynek 1937. december 31-iki mérlege szerint eev millió lei alaptőkéje volt könyveiben feltüntetve, köteles április ötödikéig a nemzeti renit-
alap pénztárhoz cégének adatairól nyilatkozatot bekiüldeni. Ezen nyilatkozat szövege a Kereskedők Egyesületében átvethető. Az 1937. évi december 31. napja után alakult és fentemlített tőkével rendelkező cégek hasonlóképpen kötelesek az említett nyilatkozatot betérjesztetni és pedig első évi mérlegük adatai alapján. A nyilatkozatoknak idejében való be nem nyújtása, valamint hézagossá és helytelen megszerkesztése jelentős pénzbírsággal sújtandó.

= A MESTERKÖNYV BÉLYEGMENTES.
Az Ugir közbenjárta a pénzügyminiszternél, hogy a szakmai előkészítés törvénye alapján kiadott mesterkönyveket és a nem képesített munkások bizonyítványait mentesítsék a 27 leies okmánybélyeg lefizetése alól. A pénzügyminiszter értesítette az Ugirt, hogy közölte a munkaügyi miniszterrel, hogy ezek az okmányok bélyegmentesek.

— Asztalosiparosok figyelmébe. Az aradi munkakamara ezúton hozza a fagegmunkáló ipari vállalatok vezetői és az asztalos iparos munkaadók tudomására, hogy az aradi inasiskola asztalos-tanonc növendékei március 23-án látóköriú kiszélesítése és tanasztalataik kibővítése érdekében meglátogatják a hunvadmegyei Sibot község fűrésztelenét. A munkakamara kéri a munkaadókat, tegyék lehetővé tanulóiknak, hogy megtekinthessék a fűrészgárat.

csa elszámolás. Ferencz József igen pedáns ember volt, de Galgóczyt viszont nagyon szívelte. Ezért az elszámolás láttára elmosolyodott és szelíden így szólt a miniszternek:

— En elhiszem Ön nem hiszi?
Krieghammer nagyot nyelt. Az elszámolást tudomásul vették.

2.

A KVÓTA

Tudja-e mi ember pontosan, hogy mi volt a kvóta? En jól tudom. Az apai háznál elég viát hallottam róla gyerekkoromban.

Mikor még élt az osztrák-magyar monarchia, együtt viselték a közös kiadásokat, tehát a hadügyi, pénzügyi és külügyi költségeket. De lévén Magyarország jóval kisebb ország, természetesen nem egyformán. Magyarország mindig sokalta a százalékos kvótát, mert kevesebbet szeretett volna fizetni. Az osztrákok is sokalták, mert azt szerették volna, ha többet fizetnek a magyarok.

A koalíció uralomra jutásakor nagy gondjuk volt ez Kosuth Ferencnek. Hiszen addig folyton a magyar függetlenséget hangoztatták és az őrák a kiegészítést. Önálló vámtaruletet követelték. Mikor kormányra kerültek, az ország közvéleménye előtt tenniük kellett valamit Kiegészíték tehát, hogy eivben mecsinálják az önálló vámtaruletet és kereskedelmi szerződést kötnek Ausztriával, de a gyakorlatban semmi sem változik. Kiváve, hogy fel-emelik a magyar kvótát két százalékkal. Ennvit követelték az osztrákok a közös vámtaruletet elvi feladokért. Ez a két százalék súlyos milliókat jelentett, több adót, szigorubb behajtást.

Minden józan ember tudta, hogy az osztrákok csunyán megnyúzták a magyarokat. És Wekerle Sándorra hármas feladat, hogy ezt bejelentse. Roppant ügyesen beszélt, a kis előnyöket hatalmasan kidomborította, a hátrányokat csak úgy felületesen említtette. De azért a kvótacsemelés, mégis csak ki kellett böknie. Kimondta, hogy „két százalék”. Aztán, mint a parlament: élet öreg lélekismé-
róje, öt perc szünetet kért, hogy a vihart szabad-
jára hagyhassa.

A vihar be is következett. Az egész magyar parlament elzörnyedt. Ugy látszott, hogy a kormány bukása biztos. A szóbaliak kétségbeesve magyarázták, hogy muszáj a kormány ellen szavazniok, mert a nép otthon agyonveri őket, ha a kvótacsemelést megszavazzák.

A folyosói hangulatnak ekkor mentőangyala támadt. Bartal Ferenc volt ez, függetlenségi képviselő, jól ismert alakja az akkori politikai életnek.

— Nem értelek benneteket, mit izgultok — mondta a dult képviselőknak —, nincs könnyebb, mint ezt a néppel megértetni. Kállunk a piacra és ezt mondjuk: „Az a huncur német tíz százalékot követelt, de mi a sarkunkra állottunk és semmi áron sem adtuk, csak kettőt. Győztünk.”

Ez a kortesület egy pillanatra végrevaladt a kormányvártón. A képviselők elcsodálva ferd-
ták a világhírhírű gondolatot. Az egész lélek azonnal megváltozott. Az úrúne letelt Wekerle útra be-
szélni kezdett. Az öt perc még szörnyűkódtek mos megfensolták.

Bartal Ferenc ötlete győzött. A kormány nem bukott meg.

Lényeges változás a német munkapolitikában

A Times szerint a német munkügyi hivatal a kereskedelmi kamarákhoz átiratot küldött, amelyben felhívja a német munkaadókat, hogy az ipari termelésben szükség esetén zsidó tisztviselőket és munkásokat alkalmazzon és ezért senki hátrányt nem szenvedhet. A körlevél indokoló része ezt: A birodalomnak munkaerőre van szüksége és sokkal hátrányosabb az, ha annyi munkaerőt kihasználatlanul hagyunk, mint ha a zsidó munkát felhasználjuk.

— Németország nem vesz gyapotot csak iparikkal ellenében. Németország egyre fejleszti a cellulozegyapot termelését, amely csak évek múlva fogja a belső szükségletet fedezni. Addig Németország behozatalra van utalva, de addig már eljutott, hogy válogat azon országok között, amelyekből fedezi hiányát. E célból Brémában állami részvényjegyzéssel a Baumwoll A. G.-t alapították meg, amelynek 10 millió márka alaptőkéje van és kizárólagos jogot kapott a gyapot behozatalára. A részvénytársaság állami felügyelet alatt áll és csak onnan hozhat be árut, ahol eddig is meg volt a készség a gyapot kompenzációs alapon való eladására. A tendencia főleg az, hogy Amerikát kizárják a német gyapotpiac ellátásából.

— A szövetkezetek konverziós egyezsége. A szövetkezeti törvény 1939. január 20-iki módosítása 1940. január 1-ig lehetővé tette, hogy a konverziós veszteséget szenvedett szövetkezeti pénztársaságok konverziós egyezsége kössenek. A kiegyezéshez az új törvény rendelkezése szerint is a hitelezők (betétesek) többsége (51 százalék) kell legalább írásban hozzájáruljon. A konverziós veszteség nagysága a Nemzeti Szövetkezeti Intézet által láttamozott mérleggel állapítandó meg. (Lehet új vagy az 1935. márc. 15-iki mérleg.) A követelés többségét képviselő hitelezők hozzájárulása egy igazgatósági jegyzőkönyvvel állapítandó meg, s ezen jegyzőkönyv — s ezzel a kiegyezés — akkor tekinthető véglegesnek, ha a jegyzőkönyvet a bucurestii központi szervei láttamozták.

— A KERESKEDELMİ TÖRVÉNY ÉLETBELEPTE NAGY VÁLTOZÁSOKAT IDEZ ELŐ A RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOKNAL. A ma-jus elsején életbelépő kereskedelmi törvény radikálisan megváltoztatja a részvénytársaságok jogállását egy igazgatóság felelőssége, mint a részvénytöbbségi jog érvényesítése tekintetében. Ez a változás a részvénytársaságok egyrészénél a belső összetétel megváltozását jelenti és ennek végbevitelére végett igen sok részvénytársaság rendkívüli közgyűléseket hív össze, amelyek a fokozott felelősség folytán lemondó igazgatósági tagok pótlása alapszabálymódosítás tárgyában dönt. A legfontosabb módosítás a részvények szerint a minimális névérték 1000 lei és a részvények csak névreszólók lehetnek.

3.

ARANYVALUTA

A múlt század kilencvenes éveinek elején nagy kérdés merült fel a magyar közgazdasági életnek: a koronaértékre és az aranyvalutára való áttérés. En meg emlékszem erre az időre s még a régi pénzre is. Gyermekkor emlékeim közé tartozik a négy krajcáros szuszterallér, a vékony ezüst husz krajcáros, az „o. é.”, vagyis osztrák értékű váltópénz.

Eppen választás volt, mikor ezt a pénzt megváltoztatták. Egyik somogyi kerületben Mándy Samu volt a kormány jelöltje. Vagyons ember kellett oda, mert a somogyiak született ellenzékiek voltak és a nép bizalma sokba került.

Hát egyszóval Mándy Samu programbeszédet tartott a járási székhelyen. Nem volt könnyű dolga: népszerű nyelven meg kellett magyaráznia a csizmás hallgatóságnak, milyen egyszerű dolog az aranyvaluta. Magyarázta jó félórát, aztán megtörtörve verejtékező homlokát, megkérdezte, hogy van-e még valaki, aki nem érti a dolgot.

Hogyne lett volna Egy derék gazda megszólalt: — Igen köszönjük a nagyságos úrnak, hogy ennyit fáradozott velünk. Meg is értettük, sokat okultunk is belőle. Csak mos, mán azt ez egyet ne sajnálja megmondani a nagyságos ur, hogy több pénzünk lesz-e most mán, vagy kevesebb.

Mándy így felelt: — Mindenkinék megmarad, amije van. Senki rövidsége nem szenved. Annyija lesz ezantul is, de aranyban ami Magának mennyije van?

— Nincs nekem, uram, egy huacut krajcárom.

— Na lássa. Ennyije lesz, de aranyban.

Az év első hónapjaiban erősen javult a külkereskedelmi mérleg

Lehet, hogy a második évnegyed importkvótáit felemelik

A kontingentálási hivatalhoz most érkeznek a második évnegyed importkvótájának igénylései és általában mondható, hogy az igénylések kielégítése kedvező körülmények között várható. Ez annak a helyzetnek a következménye, hogy a január-februári import 374 millió lejlel csökkent a tavalyi év első két hónapjával szemben, míg ugyanakkor az export 993 millió leies

emelkedést mutat. Márciusban a kivitel továbbra is emelkedő irányzatú maradt.

A nversanvagokra nézve az importengedélyek április 20-ig kiadhatók és csak április 15. után fogja a kontingentálási hivatal a kvóták emelésének lehetőségét, illetve új kvóták engedélyezését tanulmányozni. Elsősorban az inari vállalatok kvótájának emelése fog szóba önni.

A postacsomagok új díjszabása figyelembe veszi a távolságot is

A postai csomagszállítás kijszabását a tarifa új alapokra fekteti.

A díjszabás megállapításánál ugyanis számításba jön ezantul a távolság is, ami eddig nem volt, továbbá mérvadó a súly és a megfelelő tarifaosztály.

A távolságoknál az új díjszabás négy zónát állapított meg. A A rendes postai tarifa ötven százalékos mérséklése áll fenn a könyveknél, katalógusoknál, zeneműveknél, újságoknál és mindenféle nyomtatvány elküldése esetében.

A postai csomagszállításról szóló szabályzat és a szállítási tarifa április elsejétől lényegesen megváltozik. Az erre vonatkozó rendelet törvény a hivatalos lap március 9. számában jelent meg és főbb vonásaiban a következőket tartalmazza:

A posta mononológiát képezi a tíz kilogramm súlyig terjedő csomagok szállítására,

azonban a vasuti vezérigazgatóság különleges rendelkezése értelmében ez a határ bizonyos esetekben kibővíthető. Ami az eddigi rendszerrel szemben újítást képez, fel kell tüntetni a csomag göngyölegének hátsó oldalán azt is, hogy

mi történjék a csomaggal az esetben, ha az nem volna kézbesíthető,

vagy pedig a címzett nem fogadná el. A szabályzat erre vonatkozólag az intézkedéseket a következő négy osztályba sorozza: 1. A csomag küldessék vissza. 2. A csomag más címzettnek küldessék el. 3. A csomag adassék fel a feladó terhére. 4. A csomag a posta rendelkezésére marad.

Csomagokat közös szállítólevéllel is lehet küldeni,

de ebben az esetben minden egyes csomag után lefizetendő a posta díja. A feladható súly határa ötven kilogramm, de nagyobb állomásokra a súly száz kilóig is terjedhet.

Március végéig kell beadni az importkérvényeket

Milyen cikkeknél kérvényezhető az import április után

A külkereskedelmi szabályzó hivatal közli, hogy a II. évnegyedre szóló importkérvényeket március 10. és március 31. között kell beadni és azok a következőképpen készítendőek el:

1. Minden kérvény az import hivatal igazgatósága (Ministerul Economiei Nationale Directia Reglementarii Importului) címére postán küldendő, vagy külön meghatalmazással (hatósági vagy közjegyzői hitelesítéssel ellátott) megbízott útján a hivatal iktatójában adandó le.

2. A kérvényeket a kereskedelmi kamaráknál kapható formulákon kell kitölteni.

3. A kérvényt cégjegyzésre jogosított személy vagy személyek írják alá.

4. A kérvényt a formulában foglalt részletezés szerint kell kitölteni, megjegyezve a „Vám-szakasz száma és az áru megnevezése” rovatban a vámtarifai szakaszt, vagy a csoport szakaszt, amint annak idején közölve lett. Az áru neve alatt a vámtarifába vezetett nomenklatura szerinti név értendő.

5. Ha több államból kér kvótát az importőr, akkor minden államra nézve külön formulát kell kiállítani.

6. A kérvények gépen írandók, törlés, áthúzás és betoldás nélkül.

7. A második évnegyed ipari kvótája március 31-ig kérendő meg.

8. A feltételeknek nem megfelelő, vagy nem kellő időben beadott kérvények figyelembe nem vétetnek és az importőr elveszti jogát a második évnegyed kvótájára.

9. A gépekre, ipari felszerelésre és alkatrésztárgyakra vonatkozó kérvények április 1. után adandók be. Ezen kérvényekhez csatolni kell 4 példányban (két román szövegű példány), profoma számlát, amelynek tartalmaznia kell: az áru részletezését, súlyát, értékét idegen valutában, valamint az áru azonosságának megállapításához szükséges minden adatot.

10. A hatósági, hadfelszerelési, petróleum- és bányainar, valamint a mezőgazdaságot érintő iparcikkekre vonatkozólag április 1. után adandó be kérelem.

— ADÓFELLEBBEZÉSRE BÉLYEG JÖN. A

központi bélyegbizottság március 7-iki határozata szerint az egyenes adók megállapítása során beadott fellebbezés nem bélyegmentes, mert a bélyeg-törvény 22. szak. 48. paragrafusa nem állapít meg ily mentességet csak utal az adóügynöki mentességre. Az egyenesadó-törvényben pedig nemcsak, hogy nincsen olyan intézkedés, amely ezt a mentességet kimondaná, hanem a törvény 99. szakasza szerint az adómegállapítás körüli eljárás bélyegköteles.

— A szabadforgalmi devizákkal kiadott importengedély nem hosszabbítható meg. Nemrégiben jelent meg a szabadkvótával behozott áru importengedélyének meghosszabbításáról azon okból, hogy a külföldi cégek 20, 30 és 40 százalékos kvótát csak áru vétele után bocsátják a romániai cégek rendelkezésére, tehát időt kell arra hagyni, hogy az ilyen deviza vásárlója a külföldön vett árut a határig behozhassa. A pénzügyminiszter figyelmezteti a vámhivatalokat, hogy ez a rendes szabadforgalmi devizákra nem vonatkozik és ezeknél az importengedély nem hosszabbítható meg. Csak az exportból eredő szabad kvótával történt behozatal esik meghosszabbítás alá.

— A 0.3%-OS PROPORCIONALIS ILLETEK

LEFIZETÉSÉNEK ELHALASZTASA. Min, ismeretes, a hat hónapnál hosszabb árárhitelekre 0.3%-os proporcionális illetéket róttak ki és kimondották, hogy az öt évre visszamenőleg való befizetésnek március 15-ig kell megtörténnie. Az UGIR közbenjárására ezt a határidőt, április 1-ig meghosszabbították. Ezen idő alatt tárgyalni fogják a Bánsági Győrosok Szövetsége által is ebben a tárgyban előterjesztett módosított javaslatokat.

— CSÖKKENTETTEK A TENGERSZETI

ALAP JAVARA SZEDETT ÉRTÉKILLETEKET. A múlt év szeptemberében jelent meg a tengerészeti alapról szóló törvény, amely félszázalékos illetéket rótt meg a kivitelre kerülő árut, ugyanakkor az eddigi 250 százalékkal emelték az importcikkek tengerészeti illetékét. Ugyanez a törvény a szárazföldi állomásokon át történő áruszállítványra nézve is életbeléptette ezeket az illetékeket. A Monitorul Oficial március 11-iki számában megszüntette beraktározási illetékeket, ezzel szemben vagononként 250 leiről 300 leire emelte az exportcikkek beraktározásának illetékét, úgy hogy a kivitelnél is és a behozatalnál is lényegesen enyhült a tengerészeti illeték. Az új rendelet törvény célja főleg a kivitel megkönnyítése.

Országos kiállítás
Zürichben

Utazási és ellátási kedvezmények várják a látogatókat.

Huszonöt évvel ezelőtt, 1914-ben volt utoljára Svájcban országos kiállítás és akkor Bern városát szemelték ki arra, hogy bemutassa az idezőnlő idegeneknek a köztársaság ipari, kereskedelmi és gazdasági termékeit. Azóta negyedszázad múlt el és Svájc most ismét hatalmas méretű országos kiállítást rendez, ezúttal Zürichre, a szövetséges állam legnagyobb városára esett a választás. A kiállítás május 6-án kezdődik, október 29-én zárul és arányaiban messze túlhaladja az 1914-es kiállítást. Szemléltetően mutatják be, hogy mit tud produkálni egy szorgalmas, dolgozó nép, mire képes a célszerű szervezés, de különösen milyen eredményeket mutathat fel a szakszerű állattenyésztés, amely Svájcban rendkívül fejlett.

A kiállítás öt hónapjában rengeteg nemzetközi kongresszus és gyűlés lesz, előreláthatólag az idegenek ezreit hozza az országba. A különböző szakmai testületeken kívül, kongresszust tartanak politikai alakulatok, tudományos egyesületek, orvosi, gyógyvizeszeti, mezőgazdasági és kertészeti testületek is, azonkívül itt tartják idei nagygyűléseiket a kontinens hirdetői és reklámirodái és az evangélikus szervezetek is. A svájci idegenforgalmi hivatal — amelynek mintaszerű működése egész Európában ismeretes — nagy előkészületeket tesz az idegenek fogadására, elhelyezésére, olcsó étellemezésére és szórakoztatására. A szövetségi vasutak nagyarányú kedvezményt adnak a fuvardíjából úgy egyéni, mint társasutazásoknál. Hasonlóképpen a szállodák és panziók is mérséklék árakat, tekintet nélkül az ottartózkodás időtartamára. Aki nyáron nemcsak kellemesen, hanem tanulságosan is akarja idejét eltölteni, az föltétlenül keresse fel a zürichi kiállítást.

== HUSTERMEKEK SZALLITASA A CFR-EN. A vasutak vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint a közönség használatára rendelt buszvasúti szállításiállatorvosi bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy az állat levágásakor ezézsége volt. Huskészménveknél a bizonyítványt az az állatorvos bocsátja ki, akinek ellenőrzése alatt az üzem áll, feltéve, ha az üzem székhelyén vasutiállomás van. Ha azonban a szállítmány más helyszínről kerül a vasutiállomásra, úgy a származási hely illetékes állatorvosának bizonyítványa csak a vasutiállomásig érvényes és a vasuti állomás székhelyére illetékes állatorvos adja ki a szállításhoz szükséges bizonyítványt. Nem kell bizonyítvány: vároott szárnyasoknál, huskonzervnél, vadaknál, halaknál — ha azok egy darabban kerülnek szállításra, zsirnál és a 25 kg-ot meg nem haladó saját forrasztásra rendelt húsánál. Hentesárúk és huskészménvek, amelyek a földművelési miniszter engedélye alapján működő gyárakban készülnek, 50 kilogrammig szállítási (állatorvosi) bizonyítvány nélkül vasútra adhatók. Egyszerre több 50 kg-os csomag nem adható fel.

== MEGHOSSZABBITOTTAK A BÉLYEGTÖRVÉNY SZERINTI 3 EZRELEKES ILLETÉK BEFIZETÉSÉNEK HATÁRIDÉJÉT. Ismeretes, hogy a legfelsőbb belvegbizottság úgy határozott, hogy a folvószámhitelek után öt évre visszamenőleg le kell fizetni a 3 ezrelékes illetéket, ha a kihitelezés hat hónapot meghalad. A pénzügyminiszter az illeték bírságmentes befizetése március 15-ig adott határidőket, míg most újabb rendelettel ezt a határidőt április 1-ig meghosszabbította.

== Nincs illetékkedvezmény a közszállításonál. A legutóbb írtunk arról, hogy a jövőben vámmentességet csak az a közszállító nyerhet, akinek az előzetesen engedélyeztetett. A Monitorul Oficialban most megjelent rendelettörvény az egész vonalon eltörli azokat a kedvezményeket, amelyet a hatóságok, vagy az autonóm vállalatok számára szállítók eddig kaptak. Ilyen kedvezmények eddig a forgalmi és fogvasztási illeték alóli mentesség képezett, továbbá vámmentesség. Átmenetileg kivételt képeznek azok a szerződések, amelyekben ki van kötve az illeték, vagy vámmentesség. A jövőben ilyen kikötés semmisi.

== A külföldi állampolgárságu cégtulajdonosok engedélyének felülvizsgálata. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja azokat a külföldi állampolgárságu cégtulajdonosokat, akiknek cége 1925. után létesült és 1931. április 10-én már be volt jegyezve a törvényeszkénél, vagy iparhatósági igazolvánnyal rendelkezett, jelentkezzenek a hó 25-éig a kamaránál (6. sz. szoba) és hozzák magukkal a miniszteri engedélyt, amelynek alapján cégeik annak idején bejegyzést nyert, vagy iparigazolványt kapott.

Mindenütt csökkent az import az elmúlt esztendőben

A Népszövetség jelentése a külkereskedelem általános lazulását panaszolja. Megszűnt a világháború, de növekedett az autarchia. — Románia a múlt évben 10 százalékkal csökkentette az 1937 évi behozatalt

A Népszövetség gazdasági osztálya most adta ki 1938-ra vonatkozó jelentését, amelyet az a lehangozó bevezetés előz meg, hogy dacára annak, hogy a világháború nagyjában megszűntnek tekintethető.

A nemzetek egymásközti forgalma még a krízisnél is súlyosabb tüneteket mutatott.

Az elmúlt évben az egyes államok autarchikus be rendezése növekedett és nyersanyagigénylése is csökkent, úgy, hogy ez a kétféle hatás a külkereskedelem súlyos veszteségét okozta. Az 1937 eredményével szemben csupán négy állam volt, amely a behozatalt növelte, amiből látszik, hogy minden állam igyekszik a termelésnél egyedül saját nyersanyagaira támaszkodni. Az általános importot nagyon csökkentette a spanyol és a kínai háború, valamint a Középeurópában mutatkozó konfliktusok, amelyek például Csehszlovákia külkereskedelmét csaknem egy félétlen át megbénította. A jelentés érdekesebb adatai szerint, az import az 1937 év szorgalmával szembe állítva, százalékszerűen a következő államokban esett:

Egyesült Államok 35, Kína 32,9, Japán 29,4, Csehszlovákia 26,2, Franciaország 20,2, Olaszország 20,2, Magyarország 18,1, Románia 10,8, Jugoszlávia 4,7 százalékkal csökkentették a behozatalt, ami az

általános viszonyoknak és főleg a devizamegazortásoknak köszönhető.

Az Egyesült Államok rendkívüli gazdag nyersanyag termékét a múlt évben mozgósították.

Még 1937-ben igen sok nyersanyagot hozott be — főleg Kínából — holott ugyanezen nyersanyagok felett belföldön is rendelkezett, de azok kitermelése drágább volt, mint a Kínából való szállítási költség. A kínai háború utáni azonban az USA-t saját nyersanyagai kihasználására. A statisztika sokkal kedvezőtlenebb azonban, ha 1929 külkereskedelmi forgalmával állítjuk szembe, amikor is voltak államok, amelyek háromszorosát és négyszeresét importálták annak, amennyit az 1938 évi import kitejt. Igaz viszont, hogy mennyiségileg az arányszám az 1929 viszonylattal szemben kedvezőbb, mint a valutáris arányszám. A legtöbb áru értéke ugyanis a világháború alatt lényegesen csökkent.

A behozatal csupán négy államban emelkedett és ezek a következők: Oroszország 3,4, Lengyelország 3,4, Németország 10,7, Chile 15,2 százalékkal. Oroszország a múlt évben egész külkereskedelmét intenzifikálta. Lengyelország pedig sokszor panaszkodott nyersanyag hiánya miatt, és kénytelen volt az eddiginél többet importálni

A kőművesmester és építőmester hivatalos címe almérnök

A temesvári ipari munkaadók szindikátusa részéről — mint jelentették — Braun Ferenc erzsébetvárosi építőmester a fővárosba utazott, hogy illetékes helyen az almérnöki kamarába való felvétel részletei iránt érdeklődjék. Braun Ferenc visszatért a fővárosból és a következő felvilágosításokat kapta:

Az almérnöki kamarába nemcsak vizsgázott kőművesmesterek és építőmesterek, kötelesek felvételüket kérni, hanem a vizsgázott ácsmesterek is.

A kőművesmesteri és építőmesteri elnevezés megszűnik és ehelyett az almérnöki, illetve műszaki vezetői cím lesz érvényes. A kamarába való felvétel kérvényei két részből állanak. Külön kezelik azokat, akik iskolai végzettséggel rendelkeznek és külön azokat, akik csak szakvizsgát tettek. Az utóbbiak mint asszimilált műszaki vezetők kerülnek felvételre. A rendes

tagok felvételének utolsó terminusa március 31, az asszimilált műszaki vezetők pedig a felvételre meghosszabbítást nyerhetnek. Ez azért indokolt, mivel újabb rendelkezések szerint a felvételhez más iratok is csatolandók, mint a törvény előírja és ezeknek a beszerzése időt vesz igénybe.

Az almérnöki kamaráról szóló törvény nemcsak az építőiparra vonatkozik, hanem az erdőszeti szakiskolát végzettek, valamint azokra, akik a villanvszerelés, hánva, fa- és fémmipar, a mezőgazdaság terén magasabb iskolát végeztek.

Az almérnöki kamara megalakulása után a különböző osztályok összeállítják az egyes szakmák munkakörét és ezt szabályrendelet formájában fektetik le. A szakmai kamarák tekintetében változások várhatók, de a szerzett jogokat nem érinti. Részletes felvilágosítással az ipari szindikátus szolgál tagjainak.

A mestervizsgák letételelét sürgeti a munkaügyi minisztérium

A munkaügyi miniszter az iparosok tudomására hozza a következőket: A szakmai előkészítés és az ipar üzéséről szóló 1936. április 30-iki törvény szerint ipar csak mesterkönyv és iparendelőv alapján üzhető. A mesterkönyvet mérnökök, felsőiparisokai és középfokú ipariskolai oklevelek alapján lehet elnyerni, vagy munkakönyv és szakmai vizsga útján, amennyiben a munkakönyv tulajdonosa igazolja, hogy a szakmában három évig dolgozott.

Az 1938. június 16-án megjelent módosító törvény tekintettel volt azokra a működő, önálló iparosokra, akiknek nincsen mesterkönyvük, sem munkakönyvük és ezek számára megenged-

te, hogy a folvó év végéig mesteri vizsgát tegyenek. A feltétel az, hogy 1936. április hó 30-án öt betöltött esztendő óta önálló mester volt és a vizsgára való első jelentkezés időpontjában is saját műhellyel bírt. Ezen körülményt a kereskedelmi és iparkamara bizonyítvánnyal kell igazolni. A kérvényt a tartományi munkaügyi főfelügyelőséghez kell intézni. A munkakönyv elnyerése után adják ki az iparendelővt.

Amidőn a minisztérium a fentieket ismételten az érdekeltek tudomására adja, felhívja azokat, hogy a rendkívüli kedvezménnyel mielőbb éljenek, mert ellenkező esetben 1940. januárjától bezárja a hatóság műhelyeiket.

Mennyi cukrot eszünk?

Az ország cukorfogyasztása az 1935. évtől kezdődőleg fokozatosan emelkedett ugyan, azonban még mindig mélyen a nyugati államok fogyasztása alatt van és fejénként csak 55 kilót tesz ki évente, a dániai fejénkénti 64 kilós, az angliai 42 kilós, a csehszlovákiai 29 kilós, a németországi 28 kilós és a jugoszláviai 7 kilós fogyasztással szemben.

Fővárosi lapjelentések szerint kezdeményezés indult, hogy a cukorfogyasztás emelése érdekében az állam a cukorfogyasztási adót szállítsa le. Jelenleg a cukor nagykereskedelmi árából 51 százalékot tesz ki a fogyasztási adó és a szállítási díj, vagyis 1 kiló kristálycukor 32 lei árából 18 lei a fogyasztási adó és a szállítási díj. A cukorfogyasztási adó leszállítása nem csökkentené az államkincstár jövedelmét, mert olcsóbb árak mellett a fogyasztás emelkedne.

Önálló iparosok munkáspénztári tagsága

Az új munkásbiztosítási törvény szerint a munkaadók is tartoznak a pénztár tagjai közé beiratkozni. A városokban az egyedül vagy egy inassal dolgozó mester a III., a több inassal dolgozó mester a IV., a több munkással és inassal dolgozó mester az V. fizetési osztályba tartozik. A falvakban az önálló iparosok két kategóriába, a III., vagy IV. osztályba tartoznak, aszerint, hogy csak inassal, vagy inassal és munkásokkal dolgoznak. Egyes kisebb városokat a falvakkal vesszük egyenlőnek. Ezek a városok a Monitorul Oficial március 14-iki számában foglalt rendelettel fel vannak sorolva, de azok közé aradmegyel, vagy bányási város nem tartozik.

„INDUSTRIA ŞI COMERŢUL“ Societate Cooperativă de credit şi economie din Arad.

CONVOCARE

„Industria şi Comerţul“ Societate Cooperativă de credit şi economie din Arad îşi va ţine

adunarea generală ordinară

În Casa Culturală a Căminului Industriişilor (Str. Bratianu No. 18.) în ziua de 26 Martie 1939, la orele 11 a. m. în cazul când membrii nu se vor prezenta în număr cât se cere conform statutelor la capacitatea de a decide, în ziua de 2 Aprilie 1939, la orele 11 a. m., când se vor lua hotărârile valabile, oricare ar fi numărul membrilor prezenţi.

ORDINEA DE ZI CUPRINDE:

1. Constituirea biroului şi constatarea membrilor prezenţi.
 2. Darea de seamă a consiliului de administraţie asupra mersului operaţiunilor societăţii în anul 1938.
 3. Raportul Comisiunii Cenzorilor.
 4. Aprobarea bilanţului şi contului de profit şi pierderi, împărţirea beneficiului şi descărcarea Consiliului de Administraţie de gestiunea sa pe anul 1938.
 5. Fixarea sumei maxime pe care o poate imprumuta, stabilirea dobânzei ce banca o va lua dela imprumuturi acordate societăţii, fixarea maximului de imprumut ce se poate acorda unui societar şi ne-societar, stabilirea sumelor ce se poate imprumut a cooperativei din localitate şi condiţiunile acordării acestor imprumuturi, stabilirea condiţiunilor de primirea depunerilor spre fructificare şi dobânda ce urmează a li se plăti.
 6. Votarea bugetului pe anul 1939.
 7. Alegerea a 2 membri în consiliul de administraţie, ale căror mandate au expirat, pe 3 ani.
 8. Alegerea a 3 cenzori şi 3 supleanţi pe 1 an.
 9. Alegerea a 120 membri ai comisiei de propagandă.
 10. Eventuale propuneri.
- Bilanţul anual examinat de către comitetul de cenzori e afişat în localul cooperativei şi membrii sunt îndreptăţiţi să-l examineze la faţa locului.

Arad, la 7 Martie 1939.

Consiliul de administraţie.

„IPAR ÉS KERESKEDELEM“ takaré- és hitelszövetkezet Arad.

MEGHIVÓ

Az „Ipar és Kereskedelem“ takaré- és hitelszövetkezet

évi rendes közgyűlését

az aradi Iparos Otthon Kulturházának nagytermében (Str. Bratianu 18.) 1939. március 26-án d. e. 11 órakor, ha pedig a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, 1939. április 2-án d. e. 11 órakor tartja meg a következő

TARGYSOROZATTAL:

1. Elnöki megnyitó, a közgyűlés vezetőségének, hitelesítőinek és jegyzőnek kijelölése és a megjelent tagok számának megállapítása.
2. Az igazgatóság jelentése az 1938. üzletéről.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A mérleg, a nyereség- és veszteség-számla megállapítása, a nyereség felosztása feletti határozat hozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása az 1938. évre vonatkozólag.
5. A szövetkezet által az év folyamán vállalható kötelezettségek összegének, továbbá a tagoknak és nemtagoknak nyújtható kölcsönök legmagasabb határának és feltételeinek megállapítása, a gyümölcsösztetésre elhelyezett takarékbetétek feltételeinek és kamatainak megállapítása.
6. Az 1939. évi költségvetés megszavazása.
7. Az igazgatóság 2 tagjának megválasztása, akiknek a megbízatásuk lejárt, 3 évre.
8. A felügyelő-bizottság 3 rendes és 3 pótagjának megválasztása 1 évre.
9. A propaganda-bizottság 120 tagjának kijelölése 1 évre.
10. Esetleges indítványok.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg a szövetkezet helyiségében ki van függesztve és a tagok ott megtekinthetik.

Arad, 1939. március hó 7.

Az igazgatóság.

— Nagy rendelés az útépitő program keresztülvitelére. A minisztertanács felhatalmazása alapján a közlekedésiügyi minisztérium a nagyszabású útépitési munkálatok lebonyolításához szükséges gépek szállítására az Otto Wolf berlini cégnek és az ennek koncernjébe tartozó Concordia bucarestii részvénytársaságnak nagyobb megrendelést adott motorokra, zúzókra, aszfaltkeverő gépekre és autóciszternákra.

— A MALAXA VAM ÉS ILLETÉKMENTESSEN HOZ BE VASUTI FÉKEKET. A Consum értesítése szerint a minisztertanács az N. Malaxa S. A. R., illetőleg a CFR kérésére engedélyezte 5000 Knorr-féle behozatalát vám- és illetékmentesen, kivéve a 2 százalékos illetéket. Ezeket a fékeket a CFR tehervisztaire szereli fel a Malaxa Művek. A vám- és illetékmentesítést a minisztertanács azzal az indoklással adta meg, hogy a CFR és a Malaxa Művek között a 722. számú minisztertanácsai jegyzőkönyv életbe léptetése előtt jött létre a szerződés, de különben is nemzetvédelmi szempontból van szükség ezeknek a fékeknek behozatalára.

— A cég bejegyzése előtt nem kezdhető meg a kereskedelmi tevékenység. A Kereskedelmi és Iparkamara nyomtatékon figyelmeztet mindenkit, hogy a cégbejegyzés megtörténte előtt nem szabad hozzáfogni a kereskedelmi tevékenység gyakorlásához, mert a törvény szigorú büntetést (még elzárást is) ró ki erre az esetre s ezen kívül a rendelkezés ellen vétők kiteszik magukat annak is, hogy nem kapják meg később sem a cégbejegyzési engedélyt, miután büntetésben volt már részük. — A kik italmérési engedélyért folyamodtak, s a miniszteri engedélyt, mely a kamara véleményezésétől függ, megkapták, nem kezdhetik meg működésüket mindaddig, míg a kamara véleményezése, valamint az italmérési engedély és a kamarai cégbejegyzési okmány nincs a birtokukban.

— A KONZERVGYÁRAK KARTELL-EGYEZMÉNYE. Az utóbbi időben a romániai konzervgyárak között kiélesedett a verseny, melynek kiűzöbbség céljából tárgyalásokat kezdtek egymással a gyárak. A vállalatok olyan egyezményeket kötöttek, amelyek lehetővé teszik az együttműködésüket és az árak szabályozását. A tárgyalások eredményesen fejeződtek be és az érdekelte vállalatok elhatározták, hogy közös iródákat állítanak fel, melynek feladata az egységáruk és a hitelkondíciók megállapítása és ellenőrzése.

— Románia egyik legnagyobb textil nagyiparosa végleg elhagyja az országot. Margulies Lazar, akinek a regáti — így a Buhusi — textilgyárakban jelentős érdekeltsége van, részvényeit egy francia tőkecsoportnak, bucarestii lakóházát pedig az Automobilklubnak adta el, ez utóbbi vagyontárgyat 9 millió leiért. Margulies végleg elköltözött az országból.

— Meddig érvényesek azok a behozatali engedélyk, amelyek ellenértékét szabadfogalmi devizákkal fizetni? A pénzügyminiszterium közölte az összes vámhivatalokkal, hogy azok a behozatali engedélyk, amelyek összegének ellenértékét szabadfogalmi devizákkal lehet kifizetni, csak addig az időpontig érvényesek, a mely időpont az engedélyen szerepel. Így tehát ezekre a behozatali engedélyekre nem vonatkozik az az általános rendelkezés, hogy érvényük automatikusan egy hónappal meghosszabbítódik.

— NEM LESZ ADÓÁTVITELEZÉS? Ismeretes, hogy a kereskedelmi érdekképviseletek akciót indítottak az adóátvitelzés érdekében. A Consum értesítése szerint a pénzügyminiszterium a nagyvállalatok és részvénytársaságok adójának átvitelezésére nem mutat hajlandóságot, legfeljebb arról lehet szó, hogy a kis cégek adóját vitelezzék át. Ivtalosan a pénzügyminiszterium még nem utasította el az átvitelezésre vonatkozó kéréseket és ezért az akció tovább folyik.

— NÉMET DÍJSZABÁS A VOLT CSEHORORSZAG TERÜLETÉRE KÜLDÖTT LEVELEKRE. A posta főnökség közli, hogy március 18-tól kezdve a volt Csehszlovákiába irányuló leveleket és sürgönyöket a Németországba irányuló levél és távirat küldemények díjszabása alá vonták.

— KILENCVEN SZÁZALEKOS ADÓ A JOGTALANUL SZERZETT VAGYONRA. Bucarestből jelentik: A vagyonellenőrző bizottság nemrégiben foglalkozott Teianu Constantin volt pénzügyminiszteri vezérnök vagyoni helyzetével. A bizottság annak idején arra a megállapításra jutott, hogy a volt pénzügyminiszteri főtitkár 8.144.893 leit kifizető vagyonából 4 millió leit nem engedett módon szerzett. Az őv most az ítélőtábla elé került, amely szintén úgy találta, hogy Teianu Constantin vagyonának feléhez az államkincstár megkároztatásával jutott. Ezért a törvény értelmében ezt a vagyont 90 százalékos adónak vetik alá. A volt miniszteri vezérnök a tábla döntése ellen fellebbezést nyújtott be.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

Grupa I. Csoportban: Iosif Bognár József 1002, Gheorghe Suciu György 1003, vād lui Ioan Leszni Jánosné 1004, s. l. Carol Nagy Károlyné 1005.

Grupa II. Csoportban: Carol Revilák Károly 1070, vād. lui. Andrei Gyaraky Andrásné 1071, Ludovic Eszényi Lajos 1072.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute cailtatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următoarea membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1088 Vilhelm Lohser Vilmos, 1089 S. l. Albert Ponyeczky Albertné, 1090 V. l. Stefan özv. Kirilovits Istváné, 1091 Sigismund Perényi Zsigmond, 1092 V. l. Mihai özv. Bunda Mihályné, 1093 Daniel Erdős Dániel.

In Grupa B. Csoportban: 1061. Vād. lui Iu Iu Rác Gyuláné, 1062. Ioan Duma János.

TIPOGRAFIA „HIRLAP“ ARAD